БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 253 (16.639). | 28 октябрь 1976 йил, пайшанба | Баҳоси 2 тийин.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ МАЖЛИСИ

26 октябрь куни Кремлда Н. В. Подгорний раислигида СССР Олий Совети Президиумининг мажлиси бўлиб ўтди.

Президиум тўққизинчи чақириқ СССР Олий Совети бешинчи сессиясининг кун тартиби ва иш тартиби тўғрисидаги таклифларни тайёрлашга доир масалаларни муҳокама этиб, тегишли қарор қабул қилди.

СССР Олий Совети Президиуми СССР ҳукумати томонидан СССР Олий Советига тақдим этилган Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг план-бюджет ва бошқа доимий комиссиялари томонидан дастлабки тарзда қараб чиқилган 1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг давлат беш йиллик плани, СССРнинг 1977 йилги халқ хўжалик плани ва бюджети, шунингдек 1975 йилги бюджетнинг ижроси тўғрисидаги ҳисобот ҳақида мазкур комиссияларнинг ахборотини тинглади. Доимий комиссиялар ўнинчи беш йилликда СССР халқ хўжалигини ривожлантириш Давлат плани, СССРнинг 1977 йилги плани ва бюджетини дастлабки тарзда қараб чиқиб, бу борада анча иш қилганликлари уқтириб ўтилди. Комиссиялар СССР Олий Советининг Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советига тақдим этиш учун хулосаларни тайёрладилар.

(Давоми тўртинчи бетда).

БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ УЛУҒВОР РЕЖАЛАРИ

КЕЧА КРЕМЛДА

ТЎҚҚИЗИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ V СЕССИЯСИ

Совет кишилари КПСС XXV съездининг мамлакат иқтисодий потенциалини янада ўстиришга, турмуш даражасини муттасил юксалтиришга, социалистик ижтимоий муносабатларни такомиллаштиришга, коммунизм сари олға бораверишга қаратилган қарорларини муваффақиятли бажармоқдалар. Съезд қарорлари омманинг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайратини янада жўш урдириб юборди.

СССР Олий Советининг сессияси арафасида КПСС Марказий Комитетининг Пленуми бўлиб ўтди.

Пленумда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев катта нутқ сўзлади. Бу нутқда совет халқининг КПСС XXV съезди қарорларини амалга ошириш борасидаги ишларининг равшан ва конкрет программаси белгилаб берилди.

«Ўнинчи беш йилликда мамлакатимиз олдида, партиямиз ва халқимиз олдида жуда катта, ғоят мароқли ишлар турибди, — деди ўртоқ Л. И. Брежнев, — Бу ишлар жуда ҳам масъулиятлидир. Ватанимизнинг куч-қудрати, обрў-эътибори ва гуллаб-яшнаши, ҳар бир оиланинг фароғати, ҳар бир совет кишисининг фаровон ҳаёти ва бахт-саодати бизнинг қандай ишлашимизга, белгиланган планларни қандай бажаришимизга боғлиқ».

Пленум КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг партия XXV съездида ишлаб чиқилган социал-иқтисодий программа ва ташқи сиёсий йўлни амалга ошириш борасидаги фаолиятини, ўртоқ Л. И. Брежнев нутқида баён этилган қоидалар ва хулосаларни тўла-тўкис маъқуллади. Пленумда халқ хўжалик планларини бажаришнинг самарали тактикаси белгилаб олинди, беш йиллик ва йиллик планларнинг партия, комсомол, совет ва хўжалик органлари алоҳида диққат-эътиборини талаб этувчи, партия билан халқ куч-қувватлари кўпроқ сарфланишини талаб этувчи қоидалари бўрттириб кўрсатилди.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ўнинчи беш йиллик план лойиҳаларини, шунингдек 1977 йилги план ва бюджет лойиҳаларини асосан маъқуллади. Пленум шу лойиҳаларни СССР Олий Совети сессиясининг муҳокамасига тақдим этишга қарор қилди.

27 октябрь куни Москвада, Катта Кремль саройида тўққизинчи чақириқ СССР Олий Советининг бешинчи сессияси иш бошлади.

Эрталаб соат 10 да Миллатлар Советининг раиси **В. П. Рубен** раислигида СССР Олий Совети Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг биринчи қўшма мажлиси очилди.

Депутатлар ва меҳмонлар **Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, Д. А. Кунаев, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Г. В. Романов, М. А. Суслов, Д. Ф. Устинов, В. В. Шчербицкий, Г. А. Алиев, П. Н. Демичев, П. М. Машеров, Б. Н. Пономарев, Ш. Р. Рашидов, М. С. Соломенцев, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, К. Ф. Катушев, М. В. Зимянин, К. У. Черненко, Я. П. Рябов** ўртоқларни ўринларидан туриб, узоқ давом этган гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар.

Депутатлар сессиянинг кун тартибини, шунингдек унинг иш тартибини бир овоздан тасдиқладилар.

Сессиянинг кун тартибида қуйидаги масалалар бор:

1. СССР Олий Совети Президиуми Раисининг Украина ССР, Грузия ССР ва Литва ССРдан ўринбосарлари тўғрисида.

2. 1976 — 1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг Давлат беш йиллик плани ҳақида.

3. СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1977 йилги Давлат плани тўғрисида.

4. СССРнинг 1977 йилги Давлат бюджети ҳақида ва СССРнинг 1975 йилги Давлат бюджетининг ижроси тўғрисида.

5. «Тарих ва маданият ёдгорликларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисида» СССР Қонуни лойиҳаси ҳақида.

6. Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг хотин-қизлар меҳнати ва турмуши, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш масалалари билан шуғулланувчи доимий комиссияларини тузиш тўғрисида.

7. СССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида.

Депутатлар Украина ССРдан Украина ССР Олий Совети Президиумининг Раиси депутат **А. Ф. Ватченкони**, Грузия ССРдан Грузия ССР Олий Совети Президиумининг Раиси депутат **П. Г. Гилашвилини**, Литва ССРдан Литва ССР Олий Совети Президиумининг Раиси депутат **А. С. Баркаускасни** бир овоздан СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосарлари қилиб сайладилар.

Кун тартибининг иккинчи ва учинчи масалалари юзасидан СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госплани Раиси депутат Н. К. Байбаков нутқ сўзлади.

Кун тартибининг тўртинчи масаласи юзасидан СССР Молия министри депутат **В. Ф. Гарбузов** «СССРнинг 1977 йилги Давлат бюджети ҳақида ва СССРнинг 1975 йилги Давлат бюджетининг ижроси тўғрисида» доклад қилди.

Шу билан Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг биринчи қўшма мажлиси тугади.

Соат 16 да палаталар мажлислар залида Иттифоқ Советининг раиси депутат **А. П. Шитиков** раислигида СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг биринчи мажлиси очилди.

Депутатлар ва меҳмонлар **Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. П. Кириленко, Ф. Д. Кулаков, Д. А. Кунаев, К. Т. Мазуров, Н. В. Подгорний, Г. В. Романов, М. А. Суслов, В. В. Шчербицкий, Г. А. Алиев, П. Н. Демичев, М. С. Соломенцев, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, К. Ф. Катушев, Я. П. Рябов** ўртоқларни қарсаклар билан кутиб олдилар.

Сессия қатнашчилари сессиялар орасидаги даврда вафот этган депутатлар Б. Е. Бутома, А. В. Георгиев, А. А. Гречко, Ю. И. Дудин, Л. Д. Евдокимова, В. В. Шчербаков хотирасини ўринларидан туриб, ҳурмат билан эсладилар.

Иттифоқ Совети мандат комиссияси раисининг ўринбосари депутат А. Н. Аксеновнинг бўшаб қолган депутатлар ўрнига сайланган депутатлар ваколатларини мандат комиссияси текшириб чиққанлиги тўғрисида қилган докладини тинглади.

Иттифоқ Совети Иттифоқ Советига Харьков область Харьков — Коминтерн сайлов округидан сайланган депутат Ю. Ф. Косяк, Красноярск ўлкаси Уяр сайлов округидан сайланган депутат Ф. А. Горнаков, Москва шаҳар Киев сайлов округидан сайланган депутат А. П. Александров, Олтой ўлкаси Камень сайлов округидан сайланган депутат А. И. Жукова, Свердловск область Ирбит сайлов округидан сайланган депутат М. В. Мошковцева, Грузия ССР Рустави сайлов округидан сайланган депутат Г. В. Колбин, Горький область Кулебаки сайлов округидан сайланган депутат М. В. Егоров, Суми область Ромен сайлов округидан сайланган депутат И. Г. Гримцов ваколатларини танишга қарор қилди.

Сессия ўз ишини давом эттирмоқда. (ТАСС).

27 ОКТЯБРЬ. МОСКВА, КАТТА КРЕМЛЬ САРОЙИ. Бу ерда СССР Олий Советининг тўққизинчи чақириқ V сессияси ўз ишини бошлади. Суратда: СССР Олий Совети Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг биринчи қўшма мажлиси. ТАСС фотоси.

1976—1980 ЙИЛЛАРДА СССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ДАВЛАТ БЕШ ЙИЛЛИК ПЛАНИ ҲАҚИДА ВА СССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1977 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ТЎҒРИСИДА

СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, СССР Госплани Раиси депутат Н. К. БАЙБАКОВ доклади

Ҳурматли депутат ўртоқлар!

СССР Олий Советининг сессияси улуғ байрам — Октябрь социалистик революциясининг 59 йиллиги арафасида тўпланди. Совет халқининг жамики ишлари ва бутун фикри-зикри партия XXV съезди қарорларини муваффақиятли амалга оширишга қаратилган. Партия XXV съезди тарихга жаҳоншумул аҳамиятга молик буюк воқеа бўлиб, Ватанимизнинг коммунизмга бориш йўлидаги жуда муҳим босқич бўлиб кирди.

Совет халқи КПСС, унинг Марказий Комитети, ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси ўтказаётган доно ленинча ички ва ташқи сиёсатни якдиллик билан қизғин қўллаб-қувватламоқда. Бу сиёсат социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари халқларининг, бутун меҳнаткаш инсониятнинг ҳаётий манфаатларига мос келади; бу сиёсатни ер юзидаги ҳамма софдил кишилар қўллаб-қувватламоқдалар.

Партия XXV съезди 1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг умумхалқ муҳокамаси давомида тўла-тўкис маъқулланган асосий йўналишларини тасдиқлади ва СССР Министрлар Советига СССР халқ хўжалигини ривожлантириш давлат беш йиллик планини ишлаб чиқишни, унинг топшириқларини беш йиллик йиллари бўйича, СССР министрликлари, идоралари ва иттифоқдош республикалар бўйича тақсимлаб қўйишни топширди.

Беш йиллик ва йиллик планлар КПСС Марказий Комитетининг шу йил 25—26 октябрь кунлари бўлиб ўтган Пленумида ҳар томонлама муҳокама қилиниб, асосан маъқулланди. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Пленумда сўзлаган ҳамда бутун партия ва халқ баланд руҳ билан кутиб олган нутқида беш йиллик планга принципиал сиёсий баҳо берилди, ишнинг ҳал қилувчи соҳалари белгиланди, унинг ҳал этилиши учун энг кўп эътибор беришимизни ва куч-ғайрат сарфлашимизни талаб қиладиган энг асосий вазифалари уқтириб ўтилди.

Ўнинчи беш йиллик план — партия иқтисодий сиёсатини амалга оширишнинг конкрет программаси

Планда беш йилликнинг бош вазифаси — **ижтимоий ишлаб чиқаришни муттасил ва пропорционал ривожлантириш ва унинг самарадорлигини ошириш, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, меҳнат унумдорлигини ўстириш, халқ хўжалигининг ҳамма бўғинларидаги иш сифатини ҳар томонлама яхшилаш асосида халқ турмушининг моддий ва маданий даражасини юксалтиришга қаратилган Коммунистик партия йўлини изчиллик билан амалга ошириш** вазифасини ҳал этиш таъминланади.

Ўнинчи беш йиллик планда мамлакатимиз иқтисодий ривожининг ҳозирги босқичи талабларига мос келадиган бир қанча хусусиятлар ўз ифодасини топган. Ишлаб чиқариш потенциалининг ўсганлиги бизга социал-иқтисодий масалаларга ва аввало, совет кишилари турмушининг моддий ва маданий даражасини оширишга, уларнинг меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилашга тобора кўпроқ эътибор беришимизга имконият яратади.

Ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг, интенсив омилларнинг, фан-техника тараққиётининг халқ хўжалигини ривожлантириш вазифаларини ҳал этишдаги роли кучайтирилади.

Планда социалистик экономиканинг негизи бўлган оғир индустрияни тез ўстириш асосида ҳамда тармоқларни узлуксиз ривожлантириш, халқ хўжалигидаги, тармоқлараро ва территориал пропорцияларни яхшилаш кўзда тутилган.

Партиянинг аҳолини озиқ-овқат билан ва саноатни қишлоқ хўжалик хом ашёси билан узлуксиз таъминлашни гарантиялашга, шаҳар билан қишлоқ меҳнаткашлари турмушининг моддий ва маданий-маиший шароитларини бир-бирига янада яқинлаштиришга қаратилган узоқ муддатли аграр сиёсатини изчиллик билан амалга ошириш белгиланган.

Ўнинчи беш йилликда, аввало социалистик иқтисодий интеграция комплекс программасини юзага чиқариш йўли билан халқаро социалистик меҳнат тақсимотининг имкониятларидан янада тўлиқроқ фойдаланилади. Дунёдаги бошқа мамлакатлар билан ҳам иқтисодий ҳамкорлик кенгайтирилади.

Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш ва ишлаб чиқаришни интенсивлаш, янги-янги ишлаб чиқариш қувватларини барпо этиш миллий даромадни, халқ хўжалиги ҳамма тармоқларини юксак суръатлар билан ривожлантиришни таъминлаш имконини беради. Чунончи, 1976—1980 йилларда миллий даромад 26 процент кўпаяди. Унинг мутлақ ўсиши 93,5 миллиард сўмга етади ва тўққизинчи беш йилликка нисбатан деярли 14 миллиард сўм миқдорида кўпаяди; Саноат маҳсулоти 36 процент ортади, мутлақ ўсиши эса 183,5 миллиард сўмликка етади ёки тўққизинчи беш йилликдагидан 30 миллиард сўмлик кўп бўлади. Қишлоқ хўжалигининг ялпи маҳсулоти ўртача йиллик ишлаб чиқариш жиҳатидан 16 процент ортади ва мутлақ ўсиши 18,2 миллиард сўмликка етади ёки аввалги беш йилликдагидан деярли 5 миллиард сўмлик кўпаяди.

Халқ хўжалигини ривожлантириш бошқа кўрсаткичларининг, жумладан, халқнинг турмуш даражаси ўсганлигини белгилайдиган чакана товар обороти ва аҳолининг реал даромадлари кўрсаткичларининг мутлақ ўсиши ҳам тўққизинчи беш йилликдагидан анча юқори бўлади.

Экономикамизни ривожлантириш суръатлари тўғрисида гапирганда, ўсиш ҳар бир процентининг салмоғи тобора ортиб бораётганлигини айтиб ўтиш керак. Масалан, саккизинчи беш йилликда миллий даромадни ўстиришнинг 1 проценти 2 миллиард сўмга тенг келган бўлса, ҳозирги беш йилликда у 3, 6 миллиард сўмлик ёки 1,8 баравар кўпаяди.

(Давоми иккинчи бетда).

ЎРТОҚ Д. А. КУНАЕВГА МУКОФОТ ТОПШИРИЛДИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Д. А. Кунаевга 27 октябрь куни Кремлда Ленин ордени ҳамда Социалистик Меҳнат Қаҳрамонининг иккинчи «Ўроқ ва Болға» олтин медали топширилди.

Ўртоқ Д. А. Кунаев республика коммунистлари ва барча меҳнаткашларини қишлоқ хўжалигини ривожлантириш юзасидан партия XXV съезди белгилаб берган қарорларни муваффақиятли бажаришга ҳамда 1976 йилда давлатга дон ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиш юзасидан қабул қилинган юксак социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажаришга сафарбар этиш соҳасидаги катта хизматлари учун шу юксак мукофотга сазовор бўлган эди.

Мукофотни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний топширди.

Мукофотни топшириш пайтида Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Г. В. Романов, М. А. Суслов, Д. Ф. Устинов, В. В. Шчербицкий, Г. А. Алиев, П. Н. Демичев, П. М. Машеров, Б. Н. Пономарев, Ш. Р. Рашидов, М. С. Соломенцев, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, К. Ф. Катушев, М. В. Зимянин, К. У. Черненко, Я. П. Рябов ўртоқлар ҳозир бўлдилар.

Залда Қозоғистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси С. Б. Ниёзбеков, Қозоғистон ССР Министрлар Советининг Раиси Б. А. Ашимов, СССР Олий Совети Президиумининг секретари М. П. Георгадзе ҳам бор эдилар.

Мукофотни топшириш вақтида ўртоқ Н. В. Подгорний нутқ сўзлади.

Н. В. ПОДГОРНИЙ НУТҚИ

Азиз Динмуҳаммад Аҳмедович!

Азиз ўртоқлар!

Биз бугун КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Динмуҳаммад Аҳмедович Кунаевга Ленин ордени ҳамда иккинчи «Ўроқ ва Болға» олтин медалини зўр мамнуният билан топширяпмиз.

Ўртоғимиз ва дўстимизни Ватаннинг олий мукофотлари билан партия Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукумати номидан, шу залда ҳозир бўлган ҳамма кишилар номидан қизғин ва самимий табриклашга ижозат бергайсизлар.

Азиз Динмуҳаммад Аҳмедович, Сиз республика коммунистларини, барча меҳнаткашларини КПСС XXV съездининг қишлоқ хўжалигини ривожлантириш соҳасидаги қарорларини муваффақиятли амалга оширишга, дон ҳамда деҳқончилик ва чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини давлатга сотиш юзасидан олинган юксак социалистик мажбуриятларни бажаришга сафарбар қилишдаги катта хизматларингиз учун шу мукофотларга сазовор бўлдингиз.

(Давоми тўртинчи бетда).

1976—1980 ЙИЛЛАРДА СССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ДАВЛАТ БЕШ ЙИЛЛИК ПЛАНИ ҲАҚИДА ВА СССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1977 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ТЎҒРИСИДА

(Боши биринчи бетда)

КПСС XXV съезди қарорларига биноан, планда ижтимоий ишлаб чиқариш структурасини, унинг ҳар тарафлама балансланганлигини яхшилаш таъминланади. Бунинг учун саноатда ишлаб чиқариш воситаларини ишлаб чиқариш ва аввало машинасозлик, химия ва нефть химияси саноати маҳсулотини ишлаб чиқаришни кўпайтиришнинг юксак суръатлари белгиланган. Беш йиллик мобайнида «А» группаси маҳсулоти ишлаб чиқаришнинг умумий ҳажми 138 миллиард сўмликдан зиёд ортади, бу эса халқ хўжалигини замонавий асбоб-ускуналар, юқори самарали хом ашё, материаллар ва энергия билан таъминлаш имконини беради.

Ўнинчи беш йиллик самарадорлик ва сифат беш йиллиги эканлиги маълум. Бу лўнда, маънодор таъриф беш йиллик планнинг конкрет топшириқларида ўз ифодасини топди. Меҳнат, материал ва молия ресурсларидан фойдаланишни яхшилаш кўзда тутилмоқда.

Умуман халқ хўжалигида **ижтимоий меҳнат унумдорлиги** 25 процент ортади. Саноатда ижтимоий меҳнат унумдорлиги тахминан 31 процент, қишлоқ хўжалигининг ижтимоий секторида 28 процент (ўртача йиллик ишлаб чиқариш ҳисобида), қурилишда 30 процентдан зиёд ва темир йўл транспортида 20 процент кўтарилади. Бунинг учун планда бир қанча тадбирларни амалга ошириш белгиланмоқда. Ишлаб чиқаришни механизациялаш ва автоматлаштиришга, қўл меҳнати билан шуғулланаётган ходимларни камайтиришга алоҳида эътибор берилади. Халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини серунум техника билан қайта қуроллантиришни тезлаштириш ва меҳнатнинг фонд билан таъминланишини ошириш ҳам кўзда тутилган. 1976—1980 йиллар мобайнида саноатда меҳнатнинг фонд билан таъминланиши 34 процент, қишлоқ хўжалигининг ижтимоий секторида 60 процентдан зиёд, умуман халқ хўжалигида эса 36 процент кўпайтирилади

Шу асосда, шунингдек меҳнат ва ишлаб чиқаришни ташкил этишни яхшилаш йўли билан меҳнат унумдорлигини фонд билан таъминланишга нисбатан илдамроқ ошириш вазифаси қўйилмоқда. СССР Министрлар Совети СССР министрликлари билан идораларига асосий фондлардан фойдаланишни яхшилашга ва фонднинг самарадорлигини оширишга доир қўшимча тадбирларни ишлаб чиқиб, беш йиллик планни бажариш жараёнида амалга ошириш вазифасини топширди.

Материал ресурсларидан ўринли ва тежаб-тергаб фойдаланиш, иқтисодий тежашга риоя этиш ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш учун катта аҳамиятга эга бўлади.

Планда **сифат кўрсаткичларининг** роли кучайтирилади. Министрликлар ва идоралар учун ишлаб чиқаришнинг техникавий-иқтисодий даражасини ошириш топшириқлари белгилаб қўйилди. Маҳсулотнинг ассортименти янгиланади ва номенклатураси кенгайтирилади. 1971—1975 йилларда 16,5 минг турдаги маҳсулотни ишлаб чиқариш ўзлаштирилган бўлса, бу беш йилликда сал кам 20 минг турдаги маҳсулотни ишлаб чиқариш ўзлаштирилади. Саноат ишлаб чиқаришининг умумий ҳажмида давлат Сифат белгиси қўйилган маҳсулотнинг салмоғи анча ортади

Фан-техника тараққиёти — ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг негизидир. Фан-техника тараққиёти моддий ишлаб чиқариш структурасини такомиллаштириш йўналишларини ва техникавий-иқтисодий даражасини белгилаб беради. Кейинги йилларда ва айниқса тўққизинчи беш йилликда ишлаб чиқаришга янги техникани жорий этиш сезиларли равишда тезлашди, шу туфайли 1971—1975 йилларда саноат маҳсулотининг янги турларини ўзлаштириш миқёслари икки баравар ортди.

Бироқ, иқтисодий ривожланиш истиқболлари тўғрисида гапирадиган бўлсак, ҳозиргача эришилган даража энди бизни қаноатлантира олмайди. Шу сабабли, планнинг фан-техника тараққиёти суръатларига таъсирини кучайтириш тадбирлари белгиланмоқда.

Социал ривожланиш ва халқ фаровонлигини ошириш программаси

Депутат ўртоқлар!

Моддий ишлаб чиқаришни, унинг самарадорлигини ўстириш мамлакат социал ривожининг ва халқ турмуш даражасини оширишнинг кенг программасига асос бўлади. Бу программа совет кишиларининг меҳнати ва турмуши соҳасидаги жуда кўп тадбирларни ўз ичига олади, уларнинг моддий ва маънавий эҳтиёжларини янада тўлиқроқ қондиришни, мамлакатимиз ҳар бир гражданининг шахсини ҳар томонлама камолотга эриштиришни, унинг коммунистик онглилиги ва ижтимоий активлигини шакллантиришни таъминлайди, социалистик турмуш тарзини янада ривожлантириш мақсадини кўзлайди.

Экономикамиз ривожининг социал йўналишини кучайтириш миллий даромад таркибидаги истеъмол фондини илдам кўпайтиришда ўз ифодасини топади. Истеъмол фондининг улуши беш йиллик мобайнида 73,5 процентдан 75 процентга етказилади. Бу эса, миллий даромадни қайта тақсимлаш йўли билангина совет кишиларининг эҳтиёжларини қондириш учун қўшимча равишда 7 миллиард сўм сарфлаш имконини беради, умуман истеъмол фонди эса деярли 76 миллиард сўм миқдорида кўпаяди.

Миллий даромаднинг ўсиши ва тақсимланиши беш йилликда аҳоли жон бошига тўғри келадиган реал даромадларни 21 процент кўпайтиришни таъминлайди. Меҳнатга ҳақ тўлашни такомиллаштиришга алоҳида эътибор берилади. 1980 йил ҳисобида турмуш даражасини ошириш соҳасидаги янги умумдавлат тадбирларига марказлаштирилган тартибда сарфланадиган 17,7 миллиард сўмдан 13,7 миллиард сўми шу мақсадларга ажратилади.

Ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи беш йиллик мобайнида 170 сўмга етказилади ёки қарийб 17 процент кўпайтирилади, колхозчилар меҳнатига жамоат хўжалигидан тўланадиган ҳақ эса 116 сўмга етказилади ёки 26 процент кўпайтирилади. Аҳоли даромадларини кўпайтиришнинг тўртдан уч қисмини ишчилар, хизматчиларнинг иш ҳақини ва колхозчиларнинг меҳнат ҳақини ошириш ҳисобига таъминлаш планлаштирилмоқда.

Ўнинчи беш йилликда ишлаб чиқариш билан банд бўлмаган тармоқлардаги 31 миллион ходимнинг иш ҳақи оширилади. Беш йиллик охирида ишчи ва хизматчилар иш ҳақи, ставка ва окладларининг минимал миқдорини оширишнинг янги босқичини бошлаш мўлжалланмоқда.

Иш ҳақини ошириш тадбирлари билан айни бир вақтда тариф системасини яхшилаш, ишлаб чиқариш ва унинг самарадорлигини ўстиришда иш ҳақининг ва меҳнатни нормаллашнинг ролини ошириш чоралари ҳам кўрилади. Иш ҳақининг оширилиши ходимларнинг меҳнат унумдорлиги ва малакаси билан кўпроқ даражада боғлаб олиб бориладиган бўлади.

Кадрларнинг мамлакатимиз шарқий районларида муқим ўрнашиб қолишига қаратилган тадбирларга алоҳида эътибор берилади. Узоқ Шарқ районларидаги иш стажи учун ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақига қўшимча ҳақ тўлашни жорий этиш ҳамда Уралда ва Қозоғистоннинг айрим районларида район коэффициентлари белгиланмаган ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақига шундай коэффициентларни жорий қилишни давом эттириш мўлжалланмоқда.

Ижтимоий истеъмол фондлари меҳнаткашлар реал даромадини кўпайтиришнинг муҳим манбаидир. Беш йиллик мобайнида шу фондлардан бериладиган тўлов ва имтиёзлар 27 миллиард сўм ёки 30 процент кўпайтирилиб, 1980 йилда 117 миллиард сўмга етказилади. Пенсия таъминотини, социал страхованиени яхшилаш ва бошқа тадбирлар амалга оширилади. Қарилик ва инвалидлик пенсияларининг шунингдек боқувчисидан маҳрум бўлган оилаларга бериладиган пенсияларининг, минимал миқдорлари кўпайтирилади. Дори-дармонларнинг айрим турларини пенсионерларга арзон нархда сотиш кўзда тутилади.

Колхозларда ва давлат корхоналарида, ташкилот ва муассасаларда зарур иш стажига эга бўлган собиқ колхоз аъзолари учун пенсия жорий этилиши, шунингдек колхозчилар орасидан бўлган биринчи группа инвалидларининг пенсияларига уларни парвариш қилиш учун қўшимча ҳақ белгиланиши колхозчи деҳқонлар, ишчи ва хизматчиларнинг социал таъминотини бир-бирига янада яқинлаштиришга имкон беради. Боладикдан инвалид бўлганларга бериладиган нафақалар миқдори оширилади, бу нафақалар боланинг ёши қанчага етганлигидан қатъий назар тўланаберади.

Беш йиллик планда ишловчи аёллар учун боласи бир ёшга етгунгача уни боқиш учун қисман ҳақ тўланадиган отпуска жорий этиш, кўп болали оналарнинг пенсия таъминотидаги имтиёзларини кенгайтириш, интернат-уйларда, туғруқхоналарда, болалар касалхоналарида ҳамда баъзи ихтисослаштирилган касалхоналар ва бўлимларда овқатланиш ва бошқа эҳтиёжларга қилинадиган ҳаражат нормаларини, шунингдек интернат-мактабларда ва болалар уйларида овқатланиш ҳаражатлари нормаларини кўпайтириш белгиланган.

Давлат ички заёмлари пулини қайтариб бериш юзасидан КПСС XXIV съезди қарорига биноан 1974 йилда бошланган ишни ҳар йили давом эттириш кўзда тутилмоқда.

Аҳолининг даромади кўпайишига мувофиқ **чакана товар оборотини** 29 процент ошириб, 1980 йилда 269 миллиард сўмликка етказиш белгиланмоқда.

Ишлаб чиқаришни ўстириш, ассортиментни кенгайтириш ва сифатни ошириш асосида аҳолининг озиқ-овқат маҳсулотларини истеъмол қилиш структураси яхшиланади. Энг қимматли озиқ-овқат маҳсулотларини истеъмол қилиш анча кўпаяди, чунончи беш йилликда гўшт ва гўшт маҳсулотлари истеъмол қилиш 10,5 процент, балиқ ва балиқ маҳсулотлари истеъмол қилиш 24 процентдан зиёд, мева ва резавор мева истеъмол қилиш 35 процент, сабзавот ва полиз маҳсулотлари истеъмол қилиш 27 процент ортади. Сут ва сут маҳсулотлари, тухум, ўсимлик ёғи, қанд-шакар кўпроқ истеъмол қилинадиган бўлади.

Аҳолига енгил саноат маҳсулотлари сотиш кўпаяди, газлама, кийим-кечак, трикотаж, пайпоқ ва пойафзал ассортименти анча яхшиланади.

Телевизор, радиоприёмник, магнитофон, холодильник, электр пилесос, соат, енгил автомобиль, мотоцикллар, шунингдек рўзғорбоп химиявий моллар ва бошқа маҳсулотлар сотиш ортади. Беш йиллик охирига бориб ҳар 100 оилага 84 та телевизор, 85 та холодильник, 83 та радиоприёмник тўғри келадиган бўлади ва ҳоказо.

Совет кишиларининг талаб-эҳтиёжлари ўсиб бораётганлиги савдо олдига талабни системали равишда ва ҳар томонлама ўрганиш, хизмат кўрсатиш маданиятини ошириш вазифаларини қўймоқда, юқори сифатли ва кенг ассортиментли моллар ишлаб чиқариш соҳасида саноатга нисбатан тобора қаттиқ талабларни келтириб чиқармоқда. Иттифоқдош республикалар, СССР Савдо министрлиги, Центросоюз ва халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқарадиган министрликлар бу масалаларни доимо диққат марказида тутишлари керак.

Аҳолига кўрсатиладиган маиший хизмат ҳажми 1980 йилда 8 миллиард сўмликдан ошиб кетади ёки 1,5 баравар, шу жумладан, қишлоқ жойларда 1,7 баравар кўпаяди. Хизмат сифати яхшиланади ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш маданияти оширилади. Янги замонавий маиший хизмат корхоналари ишга туширилади.

Коммунистик партия билан Совет ҳукумати шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашларининг **уй-жой шароитларини** яхшилаш тўғрисида кун сайин ғамхўрлик қилмоқдалар. 1976—1980 йилларда жами саҳни 550 миллион квадрат метр келадиган уй-жой бинолари қурилади. 50 миллиондан ортиқ киши беш йиллик давомида ўзининг уй-жой шароитларини яхшилаб олади. Уй-жой қурилишининг сифатига, квартираларнинг тузилиши ва қулайлигига, уй-жой биноларининг ички ва ташқи безагига катта эътибор берилади. Беш йиллик охирига бориб давлат ва кооперация уйларининг 60 проценти янги типовой лойиҳалар асосида қурила бошлайди. Шаҳар ва қишлоқларни ободонлаштириш, уй-жой фондини газ билан таъминлаш, водопровод тармоғини ва бошқа коммуникацияларни ривожлантириш соҳасида катта ҳажмдаги ишларни бажариш кўзда тутилмоқда.

Аҳолининг сиҳат-саломатлигини сақлаш социал программада муҳим ўрин олади. Планда касалхоналар, поликлиникалар профилакторийлар ва бошқа даволаш муассасаларини қуриш йўли билан соғлиқни сақлаш системасининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш мўлжалланмоқда. Янги қуриладиган ва ишлаб турган даволаш муассасалари илм-фан ва техниканинг энг янги ютуқлари асосида ишлаб чиқарилган замонавий медицина асбоб-ускуналари билан таъминланади. Беш йиллик охирига бориб касалхоналардаги ўринлар 3,3 миллионтага етади. 1980 йилда аҳолининг касалхоналардаги ўринлар билан таъминланиши 10 минг киши ҳисобига 123 тага етади. Медицина хизматининг сифати оширилади ва даволаш муассасаларидаги меҳнатни ташкил этиш яхшиланади. Аҳолининг касалга чалинишига йўл қўймаслик, касалликларни ўз вақтида аниқлаш ва самарали даволаш вазифаси тобора тўлиқ ҳал этиладиган бўлади.

Мамлакатни иқтисодий ва социал жиҳатдан ривожлантириш вазифаларига мувофиқ **халқ маорифи** — ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш, ўқувчиларнинг умумий таълим, меҳнат ва политехник — тайёргарлиги даражасини ошириш, таълим методларини яхшилаш системасини комплекс такомиллаштириш тадбирлари амалга оширилади. Ёшларга ихтисос ўргатиш билан бирга умумий ўрта таълим ҳам бериладиган ҳунар-техника билим юртлари жадал ривожлантирилади. Ҳунар-техника билим юртлари беш йиллик давомида жами 10,7 миллион малакали ишчи тайёрлаб беради.

Олий ва ўрта махсус ўқув юртларида 9,6 миллион мутахассис тайёрланади. Халқ хўжалигининг тез ривожланаётган тармоқлари учун, айниқса техника тараққиётининг янги соҳалари учун мутахассислар чиқариш анча кўпайтирилади.

Совет кишиларини коммунистик руҳда тарбиялашда социалистик маданият ва санъатнинг роли ортади. Уларнинг хилма-хил маънавий талаб-эҳтиёжларини қондириш учун айниқса қишлоқ жойлардаги ва янги саноат қурилиши районларидаги маданият муассасаларининг моддий-техника базаси мустаҳкамланади.

Атроф муҳитни муҳофаза қилиш — катта социал-иқтисодий проблемаларнинг биридир. Беш йиллик планда табиатни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан ўринли фойдаланиш соҳасидаги топшириқлар белгиланди. Булғатувчи моддаларни атроф муҳитга чиқариб ташлашни қисқартириш, маҳсулот бирлигига табиий ресурсларни сарфлашни камайтириш мўлжалланмоқда. Табиатни муҳофаза қилиш соҳасидаги бошқа тадбирларни ҳам амалга ошириш кўзда тутилмоқда. 1976—1980 йилларда табиатни муҳофаза қилиш ва табиий ресурслардан ўринли фойдаланиш программасини амалга оширишга жами 11 миллиард сўмга яқин давлат маблағи ажратилади.

Министрликлар ва иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари учун яроқсиз ҳолга келиб қолган 442 минг гектар ерни экинзорга айлантириш топшириқлари белгиланди. Аммо шуни айтиш керакки, айниқса қора металлургия, бинокорлик материаллари саноати ва бошқа айрим тармоқларнинг корхоналари ўзлари яроқсиз ҳолга келтириб қўйган ерларни маданийлаштириш ишини ҳамон етарли равишда олиб бормаётирлар.

СССР министрликлари ва идоралари, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари ишлаб чиқаришнинг табиий муҳитни булғатмайдиган технология жараёнларини ишлаб чиқишга ва жорий этишга алоҳида эътибор беришлари зарур.

Социал ривожланиш ва халқнинг турмуш даражасини ошириш юзасидан КПСС XXV съезди қабул қилган ва ўнинчи беш йиллик планда кўзда тутилган программа етук социализмнинг имкониятлари ўсганлигидан, мамлакат экономикасини ривожлантиришда социал йўналиш кучайтирилганлигидан яққол далолат бериб турибди. Бу программада барча совет кишилари турмушининг моддий ва маданий даражасини мутасил яхшилаш тўғрисида Коммунистик партия, унинг Марказий Комитети ва Совет ҳукумати қилаётган доимий ғамхўрлик ёрқин намоён бўлмоқда.

Моддий ишлаб чиқаришни ривожлантиришнинг асосий вазифалари ва йўналишлари

Депутат ўртоқлар! Планда мамлакатнинг иқтисодий қудратини ошириш, моддий ишлаб чиқаришнинг барча соҳаларини бир-бирига мувофиқ, пропорционал ривожлантириш мўлжалланган. Бу — КПСС XXV съезди ўртага қўйган социал-иқтисодий вазифаларни ҳал этишнинг негизидир.

САНОАТ

Планда халқ хўжалиги ва аҳолининг юқори сифатли маҳсулотга бўлган талаб-эҳтиёжларини тўлароқ қондириш, шунингдек барча соҳаларда ишлаб чиқаришни техника билан қайта қуроллантириш ва интенсивлаш суръатларини жадаллаштириш учун саноатни анча ўстириш кўзда тутилади.

1976—1980 йилларда саноат маҳсулотининг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш қуйидаги рақамлар билан характерланади:

Ўлчов бирлиги	1980 йил	1976—1980 йиллардаги ўсиш: 1975 йилдагига нисбатан	1976—1980 йиллардаги ўсиш: мутлақ процент ҳисобида
Электр энергияси — миллиард киловатт соат	1380	341,4	33
Нефть (газ конденсати шу ҳисобга киради) — миллион тонна	640	149,2	30
Табиий газ — миллиард куб метр	435	145,7	50
Пўлат — миллион тонна	168,5	27,2	19
Минерал ўғитлар (шартли бирликларда) — миллион тонна	143	54	60
Пластмасса ва синтетик смола — минг тонна	5739	2897	102
Тола ва химиявий ип — минг тонна	1460	505	53
Целлюлоза — минг тонна	9130	2315	34
Автомобиллар — минг дона	2296,6	332,6	17
Асбоблар, автоматлаштириш воситалари — миллион сўм	5713	2482	77
Газламанинг ҳамма турлари — миллиард кв. м.	12,75	2,8	28
Чарм пойафзал — миллион жуфт	810,5	112,4	16
Маданий-маиший ва рўзғор моллари — миллиард сўм	30,4	11	56,5

Шуни қониқиш билан таъкидлаш лозимки, ўнинчи юбилей беш йиллигида социалистик индустриянинг ривожланиши маҳсулотнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқаришнинг мутлақ ўсиши жиҳатидан мамлакатимиз тарихида энг юксак даража билан характерланади. Бу — социалистик планли экономика афзалликларини ёрқин кўрсатувчи далиллардан биридир.

КПСС XXV съезди кўзда тутганидек, беш йилликда оғир индустрия юксак суръатлар билан ривожланади. Оғир индустриянинг ёқилғи-энергетика, металлургия, химия саноати, машинасозлик тармоқлари ва бошқа соҳалари ижтимоий ишлаб чиқариш структурасини шакллантириш ва техника тараққиётини жадаллаштиришга ҳал қилувчи таъсир ўтказади.

1980 йилда **электр энергияси** ҳосил қилиш 1380 миллиард киловатт соатни ташкил этади ёки 1975 йилдагига нисбатан 33 процент ортади. Беш йилликда 71 миллион киловатт янги энергетика қувватлари ишга туширилади. Атом ва гидроэлектр станцияларида электр қуввати ҳосил қилиш анча кўпайтирилади.

1980 йилда **нефть ва газ конденсати** қазиб чиқаришни 640 миллион тоннага етказиш мўлжалланади. Шу билан бирга 300 миллион тоннадан зиёд нефть Ғарбий Сибирда қазиб чиқарилади. Бу ерда нефть қазиб чиқариш беш йил мобайнида 2 баравардан зиёд кўпаяди.

1980 йилда **газ** қазиб чиқариш 435 миллиард куб метр миқдорида белгиланди. Газ асосан Ғарбий Сибирда кўпроқ қазиб чиқарилади. Бу эса ана шу районни ўзлаштиришга ва газопровод-транспортини ривожлантиришга жиддий эътибор беришни талаб этади. 1976—1980 йилларда 36,5 минг километр узунликда газ қувури ўтказиш планлаштирилади. Уларнинг умумий шохобчаси беш йилликнинг охирига бориб қарийб 140 минг километрга етказилади.

1980 йилда **кўмир** қазиб чиқариш 805 миллион тоннага етказилади. Шу билан бирга қувватлар ўсишининг қарийб 30 проценти ишлаб турган корхоналарда ишлаб чиқаришни техникавий жиҳатдан қайта қуроллантириш ва интенсивлаш йўли билан таъминланади.

Кўмирни очиқ усулда қазиб чиқариш кўпроқ ривожлантирилади. Шу усулда қазиб чиқариш салмоғи 1975 йилдаги 30,8 процентдан 1980 йилда 35 процентгача кўпайтирилади.

Ёқилғи тайёрлаш программасини амалга ошириш натижасида 1980 йилда ғоят кўп **ёқилғи-энергетика ресурслари** — шартли ёқилғига айлантириб ҳисоблаганда 2 миллиард тоннадан зиёд, яъни 1975 йилдагига нисбатан 1,3 баравар кўп ёқилғи энергетика ресурслари халқ хўжалиги оборотига киритилади. Аммо бу нарса улардан янада рационал фойдаланишнинг аҳамиятини асло пасайтирмайди.

Планда халқ хўжалигини **қора ва рангли металлар** билан таъминлашга катта эътибор берилади. 1980 йилда 117,5 миллион тонна тайёр прокат ва 19,8 миллион тонна пўлат қувурлар ишлаб чиқарилади. Металл маҳсулотларнинг сортлари кўп жиҳатдан яхшиланади.

Рангли металлургия маҳсулотини ишлаб чиқариш асосий йўналишларда берилган топшириқларга мувофик мўлжалланади. Ўнинчи беш йилликда рангли металлургия маҳсулоти ишлаб чиқариш ўсишининг ўртача йиллик суръати 4,8 процент бўлади.

Халқ хўжалигидаги барча тармоқларнинг самарадорлигини ошириш **химия ва нефть химияси саноатини** жадал ривожлантириш билан кўп жиҳатдан боғланган. Беш йилликда ана шу тармоқларнинг маҳсулоти 63 процент ортади. Шу билан бирга ишлаб чиқаришнинг ички тармоқ структураси тубдан яхшиланади. 1980 йилда минерал ўғитлар ишлаб чиқариш 143 миллион тоннага етказилади, ёки беш йилликда 60 процент кўпаяди. Минерал ўғитларнинг сифати яхшиланади.

Синтетик смола ва пластмассалар ишлаб чиқариш 2 баравар ортади ва 1980 йилда 5,7 миллион тоннага етади. Химиявий тола ва ип ишлаб чиқариш 1,5 баравар ортади. Синтетик каучук ва резина-техника саноати маҳсулотини ишлаб чиқариш анча оширилади. 70,8 миллион дона шина ишлаб чиқарилади ва уларнинг йўл босиши 37 процентдан зиёд кўпайтирилади.

Машинасозлик ва металл ишлаш — оғир индустриянинг энг муҳим соҳасидир. Бу соҳада маҳсулот ишлаб чиқариш 53 процент ортади, бу эса янги корхоналарни қуриш, ишлаб турган корхоналарни техника билан қайта қуроллантириш ва улардаги машина-ускуналарни янгилаш юзасидан планда белгиланган суръатларга эришишни асосан таъминлайди.

Атом энергетикаси, қора ва рангли металлургия, химия саноати учун машина ва ускуналар, қишлоқ хўжалиги учун ғоят унумли техника, ҳисоблаш техникаси, автоматлаштириш приборлари ва воситалари, электротехника буюмлари, қўл меҳнатини механизациялаш воситалари ишлаб чиқаришга, шунингдек металлни қайта ишлайдиган ғоят унумли ускуналар ва темирчилик-пресслаш машиналари ишлаб чиқаришни кўпайтиришга катта эътибор берилади. Енгил саноат ва озиқ-овқат саноати учун машина ҳамда ускуналар ишлаб чиқариш соҳасида машинасозлар олдига катта вазифалар қўйилди. Саноат, транспорт учун ва бошқа соҳалар учун яккаш қуввати оширилган машиналар ва агрегатларни вужудга келтириш ва ишлаб чиқаришга жорий этиш давом эттирилади.

Машинасозлар машиналарни ишлаб чиқаришни кўпайтириб, уларнинг унумдорлигини ошира бориб, партия XXV съездининг қувват бирлиги қийматини пасайтириш йўли билан халқ хўжалигида энг кўп самарага эришиш тўғрисидаги йўл-йўриқларига амал қилишлари лозим.

Ўнинчи беш йилликда бинокорлик материалларини, ўрмон, ёғочсозлик, целлюлоза-қоғоз, микробиология саноати ва саноатнинг бошқа тармоқлари маҳсулотларини ишлаб чиқариш анча кўпайтирилади. Планда шу соҳалар учун белгиланган топшириқлар ресурсларидан рационал фойдаланишни, маҳсулотнинг сифатини оширишни, ишлаб чиқариш самарадорлигини ўстиришни кўзда тутади. Масалан, ёғоч материаллар ресурсларини ўстиришнинг 80 процентидан кўпроғига тайёрланадиган ёғочларни пухта қайта ишлаш ва чиқариладиган маҳсулот структурасини такомиллаштириш йўли билан эришиш планлаштирилади.

Саноатнинг хом ашё базасини ривожлантириш учун **геология-разведка ишлари** ҳажмини 27 процент кўпайтириш мўлжалланди. Асосий эътибор ёқилғи хом ашёнинг янги йирик манбаларини қидириб топишга қаратилади. Геология-разведка ишлари ҳажмининг 60 процентга яқини шу мақсад учун хизмат қилади. Геология министрлиги ва бошқа министрликлар геология-разведка ишларининг самарадорлигини оширишлари, фан ва техниканинг энг янги ютуқларидан кенг фойдаланишлари зарур.

Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришда алоҳида ўрин олади. Шу билан бирга асосий эътибор партия XXV съезди ўртага қўйган туб проблемалардан бирини ҳал этишга — аҳолининг юқори сифатли ва хилма хил молларга бўлган талаб-эҳтиёжларини тўлароқ қондиришга қаратилади.

Енгил саноат буюмларини ишлаб чиқариш 27 процент, озиқ-овқат саноати маҳсулотлари ишлаб чиқариш 24 процент, маданий-маиший буюмлар ва рўзғор моллари ишлаб чиқариш 56 процент ортади. Умуман олганда саноатнинг «Б» группаси тайёрлаб берадиган маҳсулот 32 процент кўпаяди.

Ўнинчи беш йилликда химиявий толаларнинг янги турларидан ва юқори сифатли бўёқлардан фойдаланиб, газлама ва трикотаж буюмлар ишлаб чиқариш кўпайтирилади, буюмларнинг пардози, ташқи қиёфаси ва истеъмолчиларнинг талабларига мос бўлиб тушадиган бошқа хусусиятлари яхшиланади. Сунъий чармдан кийим-кечак, замш, сунъий мўйна ва бошқа материалларни кўплаб ишлаб чиқариш кўзда тутилган. Аралаш газламалардан буюмлар ишлаб чиқариш ортади, шу жумладан сорочкалар ишлаб чиқариш 3 баравар, пальто ва плашчлар ишлаб чиқариш 4 баравардан зиёд ортади. Сунъий мўйна, гилам ва гиламбоп буюмлар ишлаб чиқариш 2,2 баравар, газлама типидаги нотўқима материаллар ишлаб чиқариш 3,5 баравар кўпаяди. Чарм пойафзал ишлаб чиқариш умуман 16 процент ортгани ҳолда модель пойафзал тайёрлаш тахминан 1,3 баравар кўпаяди.

Озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш структураси яхшиланади. Сосиска, сардел ва дудланган чўчқа ёғ гўшти тайёрлаш 1,7 баравардан зиёд, дудланган колбаса ва гўшт масаллиқ 1,6 баравар кўпайтирилади. Тирик ва музлатилган балиқ, дудланган, қуритилган балиқ ва бошқа балиқ маҳсулотлари, кулинария маҳсулотлари, балиқ филе сотиш ҳам кўпайтирилади. Бу маҳсулотларни ишлаб чиқаришнинг умумий ҳажми 1980 йилда 1,5 миллион тоннадан ошиб кетади. Бу — 1975 йилдагига нисбатан 1,9 баравар кўпдир.

Узоқ вақт фойдаланиладиган ва техник характеристикалари яхшиланган моллар, чунончи рўзғор морозильниклари, 320 литргача маҳсулот сиғадиган холодильниклар, рангли ва кўчма телевизорлар, кондиционерлар, юқори классдаги радиоприёмник ва радиолалар, видеомагнитофонлар ва шу сингарилар кўплаб ишлаб чиқарилади.

Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС XXV съездида халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ҳақида гапириб, бу — сиёсий ва иқтисодий жиҳатдан жуда катта аҳамиятга молик иш, деб таъкидлаб ўтган эди. Министрликлар, идоралар, корхоналар халқ учун мол ишлаб чиқаришни бутун чоралар билан кўпайтиришлари ва беш йиллик план топшириқларини тўла бажарибгина қолмай, ошириб ҳам бажаришни таъминлашлари лозим.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ

Депутат ўртоқлар! Беш йиллик планда халқнинг турмуш даражасини ошириш учун ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлган қишлоқ хўжалигини янада анча ривожлантириш кўзда тутилмоқда. Маълумки, қишлоқ хўжалик маҳсулоти ва ундан ишлаб чиқарилган моллар давлат ва кооператив савдоси чакана товар оборотининг 2/3 қисмидан ошиб кетади.

Беш йиллик планда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши ҳажмини ўртача йиллик ҳисобда 16 процент кўпайтириб, уни сал кам 132 миллиард сўмликка етказиш мўлжалланмоқда.

Дон хўжалигини ривожлантириш бош вазифалигича қолмоқда. Бу соҳадаги муваффақиятларни мустаҳкамлаш ва ривожлантириш, шу тариқа дон етиштиришни беш йиллик охирига бориб 235 миллион тоннага етказиш зарур.

Планда деҳқончилик маданиятини ошириш, минерал ва органик ўғитдан кенг фойдаланиш, уруғчиликни яхшилаш ва энг серҳосил навларни жорий қилишни жадаллаштириш, қишлоқ хўжалик ишларини бажариш муддатларини қисқартириш асосида донли экинлар ҳосилдорлигини ўстириш кўзда тутилган. Шу билан бирга маҳаллий совет ва қишлоқ хўжалик органларининг ғаллазорларни кенгайтиришга бўлган эътиборини кучайтириш керак.

Қанд лавлаги, пахта, кунгабоқар, сабзавот, мева, чой ва бошқа экинлар ҳосилини янада кўпроқ етиштириш ҳам белгиланмоқда.

Чорвачиликнинг мустаҳкам ем-хашак базасини вужудга келтиришга алоҳида эътибор берилмоқда. 1976—1980 йиллар учун ем-хашак етиштиришнинг махсус комплекс программаси ишлаб чиқилди. Бу программага ем-хашак етиштириш ҳажми билан бирга машина ва ускуналар етказиб бериш, ем-хашак ишлаб чиқарадиган ва тайёрлайдиган объектларни ишга тушириш ва шу каби бошқа топшириқлар ҳам киритилган. Омухта ем ишлаб чиқариш 1975 йилдаги 45 миллион тонна ўрнига 1980 йилда 77 миллион тоннага етказилади, умуман ишлаб чиқариладиган озуқа миқдори 475 миллион тонна озуқа бирлигини ташкил қилади.

Ем-хашак базасини мустаҳкамлаш туфайли чорва ва паррандаларни кўпайтириш, чорвачилик маҳсулдорлигини ҳамда чорва, парранда, сут ва тухум харид қилиш ҳажмини 1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишларида белгиланганига нисбатан ошириш мумкин бўлади.

Ўнинчи беш йилликда колхоз ва совхозларнинг ишлаб чиқариш техника базасини кучайтириш иши изчиллик билан амалга оширилади.

Планда қишлоқ хўжалигини серунум техника билан кўпроқ таъминлашга, ишлаб чиқариш жараёнларини қисман механизациялашдан комплекс механизациялашга ўтишни жадаллаштиришга алоҳида эътибор берилган. Қишлоқ хўжалик машиналарини, шунингдек чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш учун керакли машина ҳамда асбоб-ускуналарни етказиб бериш ўнинчи беш йилликда тўққизинчи беш йилликка нисбатан 1,5 баравар ортади. Шу билан бирга машина парки структурасини яхшилаш кўзда тутилмоқда. Қишлоқ хўжалик техникаси сифатини янада ошириш, машина ва ускуналарни комплект ҳолда етказиб бериш — машинасозларнинг энг муҳим вазифаларидир. Бу гап биринчи галда «К-700» ва «Т-150» типидаги тракторларга қўшиб ишлатиладиган машиналар туркумига тааллуқлидир. Бундай тракторларга қўшиб ишлатиладиган бир қанча ана шундай конструкциялар қўшимча равишда ишлаб- чиқилмоқда.

(Давоми учинчи бетда)

1976—1980 ЙИЛЛАРДА СССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ДАВЛАТ БЕШ ЙИЛЛИК ПЛАНИ ҲАҚИДА ВА СССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1977 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ТЎҒРИСИДА

(Боши иккинчи бетда).

Ерларни ўзлаштиришнинг юксак даражаси қишлоқ хўжалик экинзорларини жуда кенгайтириш имконини бермайди. Шундай шароитда ерларнинг маҳсулдорлиги кўп жиҳатдан мелиорацияга боғлиқ бўлади. Тўққизинчи беш йилликдаёқ деҳқончилик маҳсулотининг 1/4 қисми мелиорацияланган ерлардан олинган эди. Ўнинчи беш йилликда ерларни мелиорациялашга 40 миллиард сўмдан ортиқ катта маблағ, яъни саккизинчи ва тўққизинчи беш йилликларнинг ҳаммасида сарфланган миқдордаги маблағ ажратиб берилади.

Қишлоқ хўжалигини муваффақиятли ривожлантириш аграр-саноат интеграциясини чуқурлаштириш билан узвий равишда боғланган. Шу асосдагина қишлоқ хўжалиги учун ажратиб берилаётган 170 миллиард сўм капитал маблағдан ва бошқа воситалардан ғоят самарали фойдаланиш мумкин бўлади. 1980 йилда қишлоқ хўжалиги 120 миллион тонна минерал ўғит, шу жумладан химиявий, озуқа қўшимчалари олади. Бу — 1975 йилдагидан 1,6 баравар кўпдир. Умуман, беш йилликда 466 миллион тоннадан кўпроқ минерал ўғит етказиб берилади. Ўсимликларни ҳимоя қилишнинг химиявий воситаларини, шунингдек микробиология саноати маҳсулотини етказиб бериш ортади.

Шу билан бирга планни бажариш давомида қишлоқ хўжалигини ривожлантириш учун қўшимча ресурсларни қидириб топиш зарур.

Планда КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг РСФСР ноқоратупроқ зонасини ривожлантириш тўғрисидаги қарорини бажариш кўзда тутилган. Бу ишларга мазкур қарорга тўла мувофиқ келадиган капитал маблағ ва материал ресурслари ажратиб берилади.

Беш йилликда колхоз ва совхозлар кўп тармоқли ишлаб чиқаришдан ихтисослаштирилган ишлаб чиқаришга планли равишда ўтказилади.

Қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш тадбирлари орасида қишлоқ хўжалигига ажратиб бериладиган ресурслардан фойдаланишни анча яхшилаш катта роль ўйнаши лозим. СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги ва иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари қишлоқ хўжалик техникасидан янада самарали фойдаланишга, капитал маблағ ва минерал ўғитларни ўринли ишлатишга эришишлари лозим.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини интенсивлаш, уни серунум техника билан кўпроқ таъминлаш кадрларнинг малака даражасини оширишни, мутахассислар, айниқса механизаторлар тайёрлашни кўпайтиришни ҳам талаб қилади.

Шундай қилиб, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши самарадорлигини ошириш— бу биринчи навбатдаги умумхалқ вазифасидир. Бу вазифани ҳал этишда қишлоқ хўжалиги меҳнатчилари бош роль ўйнайдилар. Аммо, бу вазифани ҳал этишда саноат, транспорт, тайёрлов ташкилотларининг ходимларига ҳам кўп нарса боғлиқ бўлади.

ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА

Ўнинчи беш йилликда **транспортни** янада ривожлантириш кўзда тутилди. Ҳамма турдаги транспортнинг юк обороти беш йилликда 32 процент кўпаяди. Нефтепровод ва автомобиль транспорти энг юксак суръатлар билан ривожлантирилади: нефтепровод транспортининг юк обороти 78,4 процент ва автомобиль транспортининг юк обороти 42 процент ортади. Темир йўл транспортида юк ташиш 22 процент кўпаяди.

Планда пассажир ташишни янада кўпайтириш мўлжалланган. 1980 йилда умумий фойдаланишдаги транспортнинг пассажир оборотини 1975 йилга нисбатан 23,4 процент ошириш планлаштирилмоқда. Шу билан бирга ҳаво транспортида пассажир ташиш энг юқори суръатлар билан ортиб боради.

Темир йўл транспортини ривожлантиришга ўнинчи беш йилликда 16,7 миллиард сўм ёки аввалги беш йилликдагидан 26,5 процент кўп капитал маблағ сарфланади.

Планда юк ташишни рационаллаштириш тадбирлари ишлаб чиқилган, бу тадбирлар катта маблағни тежаб қолиш имконини беради. Вагонларнинг оборот вақтини қисқартириш, поездларнинг ҳаракат тезлигини ошириш ва вазнини кўпайтириш, меҳнатнинг илғор методлари ва янги техникани жорий этишни жадаллаштириш мўлжалланмоқда.

Беш йиллик планни юзага чиқариш жараёнида темир йўллар ишини ташкил этишдаги жиддий нуқсонларни тугатиш, йўллар министрлигининг масъулиятини, шунингдек министрликлар ва идораларнинг ҳаракат составидан янада самарали фойдаланиш соҳасидаги масъулиятини ошириш зарур.

Байкал — Амур магистрали қурилиши давом эттирилади. Бу қурилишга 2 миллиард сўмдан кўпроқ капитал маблағ ажратилади.

Ҳаво флоти ихтиёрига сифат жиҳатидан янги техника берилади. Янги типдаги самолётлар — «ИЛ-62М», «ИЛ-86», «ТУ-144», «ТУ-154» ва «ЯК-42» самолётларида ташиш салмоғи 1975 йилдаги 13 процент ўрнига 1980 йилда 50 процентга етказилади.

61,5 минг километр қаттиқ қопламали автомобиль йўлини ишга тушириш планлаштирилмоқда. Пландан ташқари маблағларни ишга солиб қуриладиган область ва маҳаллий аҳамиятга эга бўлган йўллар бу ҳисобга кирмайди.

Алоқани янада ривожлантириш мўлжалланмоқда. Шаҳарлараро телефон каналларининг узунлиги 1,75 баравар, шаҳарлардаги ва қишлоқ жойлардаги телефон станцияларининг сиғими эса 1,4 баравар кўпайтирилади.

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ

Депутат ўртоқлар! Ўнинчи беш йиллик социал-иқтисодий вазифаларининг муваффақиятли ҳал этилиши капитал қурилиш учун, халқ хўжалигининг янги асосий фондларини барпо этиш ва эскиларини янгилаш учун ажратиб бериладиган жуда катта ресурслардан тежабтергаб ўринли фойдаланишга кўп жиҳатдан боғлиқ бўлади. Капитал маблағларнинг жами ҳажми 1976 йилги нархларда 621,4 миллиард сўм миқдорида ёки 26 процент ошириб белгиланган.

КПСС XXV съездининг инвестиция сиёсати масалалари юзасидан берган принципиал йўл-йўриқларига мувофиқ капитал маблағлар биринчи галда ишлаб турган корхоналарни техника билан қайта қуроллантириш ва реконструкция қилишга, яъни ўртоқ Л. И. Брежнев таъкидлаб ўтганидек, янги иморатлар қурмай туриб, ёхуд нисбатан озроқ капитал чиқим қилиб, ишлаб чиқариш қувватларини кенгайтириш мумкин бўлган жойларга сарф қилинади.

Ишлаб турган корхоналарни техника билан қайта қуроллантириш ва реконструкция қилишга давлат сарфлайдиган капитал маблағлар тахминан 64 процент, шу жумладан саноатда 67 процент, машинасозликда деярли 80 процент кўпайтирилади, яъни умуман ишлаб чиқариш объектлари қурилишига сарфланадиган капитал маблағдан кўра тезроқ суръатлар билан оширилади. Кўмир қазиб чиқарадиган, чўян, буғ ва газ турбиналари, кабель маҳсулотлар, приборлар, мебель ва бошқа бир қанча турдаги маҳсулотларни ишлаб чиқарадиган мавжуд корхоналардаги жами ўсишнинг ярмидан кўпроғига корхоналарни реконструкция қилиш ва техника билан қайта қуроллантириш орқали эришиш белгилаб қўйилди.

Планда капитал маблағларни халқ хўжалигининг энг муҳим объектларига кўпроқ концентрациялаш, уларни қуриб битказиш муддатларини ва битмай қолган қурилиш ҳажмини қисқартириш кўзда тутилган. 1975 йилги капитал маблағларнинг йиллик ҳажмига нисбатан битмай қолган қурилишлар ҳажми 75 процент бўлган бўлса, 1980 йил охирига келиб 65 процентга туширилади. Шу туфайли тўққизинчи беш йилликдагига нисбатан капитал маблағни камроқ суръат билан кўпайтирган тақдирда ҳам асосий фондларни ишга туширишни сал кам 40 процент кўпайтириш мумкин бўлади.

Капитал маблағлар самарадорлигини ошириш юзасидан белгиланган топшириқларни минимал топшириқ деб билмоқ керак. СССР министрликлари ва идоралари, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари ишлаб турган корхоналарни техника билан қайта қуроллантиришнинг аниқланган планлари асосида беш йиллик ва йиллик планларда реконструкция қилиш ва техника билан қайта қуроллантириш орқали қувватларни кўпайтириш юзасидан анча юқори топшириқларни кўзда тутишлари, қурилишнинг смета қимматини 3-5 процент камайтиришни таъминлашлари, маҳсулотни кўпайтириш учун сарф бўладиган капитал маблағ улушини камида 5 процент озайтиришлари лозим.

Экономикани ривожлантиришнинг пропорционаллиги ва балансланган бўлиши капитал маблағларни халқ хўжалиги ва саноат тармоқларига тақсимлашга белгиловчи даражада боғлиқ бўлади.

Саноатга сарф бўладиган капитал маблағ умуман 38,2 процент кўпайтирилгани ҳолда, химия саноатига 2 баравар, нефтни қайта ишлаш саноатига 50 процент, қора ва рангли металлургияга 40 процент, оғир ва транспорт машинасозлигига 2,3 баравар, электр техника саноатига 1,8 баравар, станоксозликка 69 процент, химия ва нефть машинасозлигига 2,1 баравар кўп капитал маблағ сарфлаш кўзда тутилган.

Капитал маблағлар самарадорлигини ошириш учун СССР министрликлари ва идоралари ҳамда иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари планни юзага чиқариш вақтида капитал маблағларни ишга тушириладиган ва энг муҳим объектларга максимал даражада концентрациялашни таъминлашлари, қувватларни қуриш ва ишга тушириш муддатларини қисқартиришлари, юқори сифатли лойиҳа-смета ҳужжатларини ўз вақтида тайёрлашлари, шунингдек қурилиш-монтаж ташкилотларининг қувватларини ривожлантириб, шу асосда қурилиш ишларини уюшқоқлик билан узлуксиз олиб боришга эришишлари керак.

Капитал қурилиш программасини амалга ошириш учун қурилиш ишларини планлаштириш ва ташкил этишни янада яхшилаш, бу ишларни иқтисодий рағбатлантириш методларини такомиллаштириш керак бўлади.

Хўжалик ҳисобининг бригада пудрати формасини кенгроқ жорий этиш зарур. Бу форма уй-жой ва коммунал қурилишида вужудга келиб, ҳозирги пайтда салмоқли ўрин олиб турибди. Уй-жой ва коммунал қурилишидаги ҳамма қурилиш-монтаж ишларининг 70-80 проценти, қишлоқлардаги ишлаб чиқариш қурилишида эса 60-70 проценти беш йиллик охирига бориб бригада пудрати усулида бажариладиган бўлади. Ўнинчи беш йилликда бригада пудрати саноат қурилишида ҳам кенг жорий этилади.

Пировард натижалар учун пудратчи қурилиш-монтаж ташкилотларининг масъулияти ва моддий манфаатдорлигини ошириш мақсадида уларнинг фаолиятига батамом тугалланган объектларга қараб баҳо беришга ўтишни тезлаштириш зарур.

Қурилишларни қурилиш-монтаж ташкилотларининг буюртмаларига мувофиқ, уларнинг лойиҳаларда ва сметаларда белгиланган эҳтиёжига қараб материал ресурслари билан таъминлаш формасидан кенг фойдаланиш лозим.

Ҳозирги вақтда СССР Министрлар Советининг кўрсатмасига биноан капитал қурилишни планлаштириш вақтида планлаштирилаётган йил билан айни бир вақтда кейинги йилда ҳам ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш ва йирик технология ускуналарини тайёрлаш топшириқлари ишлаб чиқилмоқда. Бу эса, қурилишнинг ишлаб чиқариш базасини ўз вақтида тайёрлаш ва энг муҳими, қурилишларга технология асбоб-ускуналарини комплект ҳолда етказиб бериш учун яхши шароит яратади.

Кўпгина янги объектлар, баъзан эса бутун-бутун территориал — ишлаб чиқариш комплекслари ҳам мамлакатнинг янги ўзлаштирилаётган районларида, шу жумладан, шимолий районларда қурилмоқда. Бу жойларда қурилишнинг энг рационал ташкилий формаларини топиш муҳимдир. КПСС XXV съезди бу районлардаги қурилиш учун ҳаракатчан қурилиш ташкилотларини тузиш тўғрисида принципиал йўл-йўриқ берди. Қурилиш министрликлари, СССР Госстройи бу йўл-йўриқни амалда юзага чиқаришни тезлаштиришлари зарур.

Капитал қурилиш планини ҳамма кўрсаткичлар бўйича сўзсиз бажариш беш йиллик учун ҳал қилувчи аҳамиятга эга эканлигини яна бир карра таъкидлаш лозим. Ҳолбуки, шу беш йилликнинг биринчи йилида капитал қурилишнинг бориши анализ қилиб кўрилганида, айниқса асосий фондларни ва ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш соҳасидаги капитал қурилиш планини бажаришда қолоқликка йўл қўйилаётганлиги маълум бўлиб қолмоқда. СССР министрликлари ва идоралари, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари беш йилликнинг биринчи йилида ишга тушириладиган объектлар қурилишини тезроқ тугаллаш учун ҳамма чораларни кўришлари, 1977 йилда ишга тушириладиган қурилишлардаги ишларга лозим даражада тайёргарлик кўриб, бу ишни кучайтириб юборишлари ҳамда 1978 йилда ва шундан кейинги йилларда битказиладиган қувватларни ишга тушириш учун замин ҳозирлаб қўйишлари керак.

ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИ КУЧЛАРНИ ЖОЙЛАШТИРИШ ВА ИТТИФОҚДОШ РЕСПУБЛИКАЛАР ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ

Депутат ўртоқлар!

Ўнинчи беш йиллик барча иттифоқдош республикаларнинг халқ хўжалигини ва мамлакатнинг иқтисодий районларини ривожлантиришда, ленинча миллий сиёсатни амалга оширишда янги босқич бўлади. Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг 1976 йил октябрь Пленумида образли қилиб айтганидек, «Бизнинг беш йиллигимиз халқлар дўстлигининг иқтисодий тилда ифода этилган ленинча сиёсатидир».

План ҳар бир республика ва ҳар бир районнинг шарт-шароитларини ҳисобга олиб, ишлаб чиқариш структурасини такомиллаштириш, комплекс ривожлантириш ва ихтисослаштиришни кўзда тутади. Бу эса иттифоқдош республикаларнинг манфаатларини умуман мамлакатнинг манфаатлари билан энг мақбул тарзда бирга қўшиб олиб бориш, умумдавлат вазифаларини ҳал этишда ҳар бир республиканинг қўшадиган ҳиссасини ошириш имконини беради. Асосий йўналишларга мувофиқ, ҳар бир иттифоқдош республикага энг самарали ёқилғи-энергетика ва минерал хом ашё ресурсларини хўжалик оборотига жалб этиш, саноат ва қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш юзасидан топшириқлар белгиланади.

Иттифоқдош республикаларда саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ўсиши қуйидаги рақамлар билан характерланади:

	Маҳсулотнинг ўсиши: республика территориясидаги бутун саноат (1980 йилда 1975 йилдагига нисбатан процент ҳисобида).	қишлоқ хўжалиги (1976-1980 йилларда 1971-1975 йиллардагига нисбатан ўртача йиллик ишлаб чиқариш)
РСФСР	136	116
Украина ССР	133	113
Белоруссия ССР	143	112
Ўзбекистон ССР	136	122
Қозоғистон ССР	140	115
Грузия ССР	141	129
Озарбайжон ССР	139	121
Литва ССР	132	111
Молдавия ССР	147	137
Латвия ССР	127	116
Қирғизистон ССР	137	113
Тожикистон ССР	139	116
Арманистон ССР	146	124
Туркманистон ССР	130	119
Эстония ССР	126	117

Мамлакатнинг шарқий районларида ишлаб чиқарувчи кучларни янада тез ривожлантириш, уларнинг энг бой табиий ресурсларини хўжалик оборотига актив жалб этиш — беш йилликнинг муҳим хусусиятидир. Ўтган беш йилликларда бу районларда жуда катта муваффақиятларга эришилди.

Ўнинчи беш йиллик даврида шарқда ёқилғи, алюминий чиқаришнинг бутун ўсишига эришиш, электр энергияси ишлаб чиқаришни, ёғоч тайёрлаб олишни анча кўпайтириш планлаштирилади. Бу эса энергетика ишлаб чиқаришини, ёғочсозлик саноатини тез суръатлар билан ривожлантириш имконини беради. Шу тариқа, шарқий районлар — Сибирь, Узоқ Шарқ, Қозоғистон, Ўрта Осиё саноатининг энг муҳим соҳалари, аввало энергияни кўп талаб қиладиган ишлаб чиқариш районлари бўлиб қолади.

План ишлаб чиқарувчи кучларни ташкил этишнинг территориал-ишлаб чиқариш комплекслари каби прогрессив формаларини кенг ёйишни кўзда тутади. Ўз корхоналари шу комплекс составга кирган министрликлар ва идоралар, шунингдек қурилиш министрликлари ана шу форманинг ҳамма қулайликларидан тўла фойдаланиш учун ўз ишларини координациялаш ва мувофиқлаштириб олиб боришни яхши йўлга қўйишлари, қурилишни ўзаро боғлаб олиб бориш, комплексдаги объектларни ишга тушириш ва ўзлаштиришни таъминлашлари зарур.

Маълумки, моддий ишлаб чиқариш соҳаларини ўстириш билан инфраструктурани ривожлантириш ўртасидаги пропорцияларга риоя қилиш — барча иттифоқдош республикаларнинг хўжалигини муваффақиятли ривожлантириш учун муҳим аҳамиятга эгадир. Ана шу принципнинг бузилиши кўпинча хусусан янги ўзлаштириладиган районларда экономикани ривожлантириш суръатларини пасайтиради, мамлакатга керакли объектларни ишга тушириш муддатларини узайтириб юборади. Шу сабабли иттифоқдош республикаларнинг планларида қурилиш базасини мустаҳкамлашга, автомобиль йўллари ва омборлар ҳамда ишлаб чиқариш ва социал инфраструктуранинг бошқа объектларини қуришга катта эътибор берилади.

СССРнинг ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ АЛОҚАЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ

Депутат ўртоқлар!

Беш йиллик план Совет Иттифоқининг халқаро социалистик меҳнат тақсимотида чуқурроқ иштирок қилишини, жаҳоннинг бошқа мамлакатлари билан иқтисодий ҳамкорликни кенгайтиришни кўзда тутади. Беш йилликда ташқи савдо обороти ҳажмини 33,5 процент, шу жумладан социалистик мамлакатлар билан 41 процент кўпайтириш мўлжалланади. Бу мамлакатларнинг ташқи савдо оборотимиз умумий ҳажмидаги салмоғи 61 процентдан зиёд бўлади.

Социалистик мамлакатлар билан ҳамкорликни мустаҳкамлашга алоҳида эътибор берилмоқда. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар социалистик иқтисодий интеграциянинг комплекс программаси ва кўп томонлама интеграция тадбирларининг ўзаро келишиб олинган планига асосланиб, Совет Иттифоқида бир қанча корхона ва объектлар қурилишида қатнашмоқдалар. Усть-Илим ўрмон саноат комплекси, Киенбой асбест кон-саралаш комбинати, темир руда қазиб чиқарувчи корхоналар ва темир руда зулдирларини ишлаб чиқарувчи корхоналар, Никополь ва Ермаков ферросплав заводлари, Оренбург—СССР ғарбий чегараси магистрал газопроводи ва бошқа объектлар шулар жумласидандир.

Совет Иттифоқи ҳам социалистик мамлакатлар территориясида қора ва рангли металлургия, энергетика, нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси, енгил саноат объектларини, бинокорлик материалларини ишлаб чиқарувчи корхоналарни қуришда, геология-разведка ишларини олиб боришда бу мамлакатларга ёрдам бермоқда.

Совет Иттифоқининг Осиё, Африка ва Латин Америкасидаги ривожланаётган мамлакатлар билан ташқи иқтисодий алоқаларни кенгайтириш кўзда тутилади. Бу мамлакатлар билан ҳамкорлик соҳасида тенглик, бирбирларининг манфаатларини ҳурмат қилиш ва ўзаро манфаатдорлик принципи изчил амалга оширилмоқда. Совет Иттифоқи аввалги йиллардагидек, экономиканинг хилма-хил соҳаларида ва аввало миллий саноатни вужудга келтириш ва ривожлантиришда геология-разведка ҳамда ирригация ишларини олиб боришда, қишлоқ хўжалик корхоналарини ташкил этишда, транспорт объектларини, соғлиқни сақлаш, маориф, маданият объектларини қуришда, миллий кадрлар тайёрлашда ана шу давлатларга техникавий ёрдам бераверади. Совет Иттифоқи ривожланаётган мамлакатлардан уларнинг анъанавий экспортига доир кўп молларни, шунингдек техникавий ёрдамимиз билан қурилган корхоналарда ҳам тайёрланадиган тайёр буюмлар ва ярим фабрикатларни олади.

Тараққий этган капиталистик мамлакатлар билан иқтисодий алоқалар кенгайтирилади. Бу алоқалар ўз навбатида ҳамкорлик қилишга тайёр турган ва ана шу алоқаларни амалга ошириш учун тенг ҳуқуқли шарт-шароитларни таъминлайдиган давлатлар билан тезроқ ривожлантирилади, албатта. Бу мамлакатларда анъана бўлиб қолган савдо-сотиқ алоқалари билан бир қаторда компенсация битимлари асосида ҳамкорлик давом эттирилади. Ана шу битимларга мувофиқ минерал ўғитлар, сунъий толалар ишлаб чиқариладиган ва химия маҳсулотининг баъзи турлари тайёрланадиган корхоналар металлургия комбинати, глинозем заводи ва бошқа корхоналар қурилади.

Ташқи иқтисодий алоқаларнинг кенгайтирилиши совет экономикасини ривожлантириш учун муҳим аҳамиятга эгадир ва бизнинг тинчлик ҳамда халқаро кескинликни юмшатиш сиёсатимизнинг асосий омилларидан биридир.

СССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1977 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ПЛАНИ ТЎҒРИСИДА

Депутат ўртоқлар! Ўнинчи беш йилликда мамлакатни социал-иқтисодий ривожлантиришнинг КПСС XXV съезди қабул қилган улуғвор программаси совет кишиларининг меҳнат ғайратини янада жўш урдириб юборди. 1976 йилнинг тўққиз ойи мобайнида халқ хўжалиги ишларининг якунлари беш йиллик биринчи йили планининг асосий топшириқлари ошириб бажарилишини кўрсатиб турибди. Қишлоқ меҳнатчилари эришган муваффақиятларга ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитетининг 1976 йил октябрь Пленумида сўзлаган нутқида юксак баҳо берилди. Саноат тўққиз ой ичида пландан ташқари 4,5 миллиард сўмликдан кўпроқ маҳсулотни реализация қилди. Қишлоқ хўжалигида дон, пахта, қанд лавлаги, чой ва бошқа бир қанча маҳсулотлар етиштириш соҳасида яхши натижаларга эришилди. Янги саноат корхоналари ва ишлаб турган корхоналарда янги қувватлар ишга туширилди. Халқ турмуш даражасини янада ошириш тадбирлари рўёбга чиқарилмоқда. Фан, техника тараққиётини жадаллаштириш, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ўстириш йўлида кўп иш қилинди.

Беш йиллик биринчи йилининг мана шу ижобий якунлари билан бирга, ҳал этилмаган проблемаларни ва қийинчиликларни ҳам эътибордан четда қолдирмаслигимиз керак. Бу йил саноатнинг бир қанча тармоқлари маҳсулот номенклатураси ва ассортименти бўйича планни, шартномалар ва заказларга мувофиқ маҳсулот етказиб бериш планларини бажармаяпти. Ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш юзасидан берилган топшириқлар ҳам бажарилмаётир. Баъзи министрликлар ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш ва хўжалик фаолиятининг сифатини яхшилаш ишларини ҳали ҳам секинлик билан такомиллаштирмоқдалар. КПСС XXV съезди қарорлари талаб этганидек, бу нуқсонларни тезлик билан бартараф этиш лозим.

1976 йилги планни бажариш жараёнида эришилган натижалар 1977 йилги планни ва умуман беш йиллик планни муваффақиятли адо этиш учун зарур шарт-шароитларни яратиб беради.

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1977 йилги Давлат плани ўнинчи беш йиллик планнинг узвий, ажралмас қисмидир. Улуғ Октябрь социалистик революциясининг олтмиш йиллиги нишонланадиган 1977 йилда совет экономикаси янада кучли равишда юксалтирилади.

Моддий ишлаб чиқариш тармоқларини анча ўстириш асосида 1977 йилда мамлакатнинг миллий даромади 1976 йилдагига нисбатан 15,5 миллиард сўм, ёки 4,1 процент кўпаяди. Саноат маҳсулоти ҳажми қарийб 30 миллиард сўм ёки 5,6 процент ошади.

1977 йилги планда саноат тармоқларида ишлаб чиқариш структурасини яхшилаш мўлжалланади. Чунончи, электр энергия ҳосил қилиш умуман 5,5 процент ўсгани ҳолда атом электр станцияларида электр энергия ишлаб чиқариш 40 процент ошади. Машинасозликда машиналар ва асбоб-ускуналарнинг янада прогрессив ва юксак унумли турларини ишлаб чиқариш анча кўпайтирилади. Маҳсулотнинг тўрт мингдан зиёд янги турларини ишлаб чиқаришни ўзлаштириш, ишлаб чиқаришни механизациялаш ва автоматлаш соҳасида 220 дан кўпроқ янги технология жараёнлари ва тадбирларини жорий этиш белгиланади.

Халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришга катта эътибор берилади. Саноатнинг «Б» группаси 1977 йилда ишлаб чиқарадиган маҳсулот ҳажми 4,9 процент ошади. Озиқ-овқат маҳсулотлари чиқариш кўпайтирилади ва уларнинг сифати яхшиланади. Енгил саноатда газламалар тури 20-25 процент, кийим-кечак ва пойафзалларнинг ярмидан кўп тури янгиланади. Маданий-маиший товарлар ва рўзғор буюмлари ишлаб чиқариш 7,2 процент ошади.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ҳажми 1977 йилда 126,5 миллиард сўмлик бўлади ва 1971-1975 йилларда ҳар йили ўртача етиштирилган миқдорга қараганда 11 процент ошади. Қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базасини янада мустаҳкамлаш тадбирлари кўзда тутилди. Қишлоқ хўжалигига тракторлар ва минерал ўғитлар янада кўпроқ етказиб берилади. Қишлоқ хўжалигидаги ишларнинг барча комплекси учун сарфланадиган капитал маблағ 32,7 миллиард сўмдан иборат бўлади.

Транспортнинг барча турларини янада ривожлантириш назарда тутилади. Темир йўл транспортида янги қўш йўллар ишга туширилади, темир йўлларни электрлаштириш давом эттирилади. Шунингдек, темир йўлларнинг поезд ўтказиш қобилиятини кўпайтириш соҳасида бошқа тадбирлар амалга оширилади.

Маблағ билан таъминлашнинг барча манбалари ҳисобидан халқ хўжалигини ривожлантиришга сарфланадиган капитал маблағнинг ҳажми 1977 йилда 121,5 миллиард сўмдан иборат бўлади ёки бу йилги миқдорига қараганда 3,6 процент кўпаяди.

1977 йилги планда совет халқининг турмуш даражасини янада ошириш чоралари назарда тутилган. Аҳоли жон бошига реал даромад 3,8 процент ошади, бу эса ўнинчи беш йилликда ҳар йилги ўртача ўсиш суръатларига мувофиқ бўлади. Чакана товар обороти 228 миллиард сўм миқдорида белгиланади ёки 4,8 процент ошади. Аҳолига кўрсатиладиган маиший хизмат доираси кенгайтирилади.

Келгуси йилда ишлаб чиқариш билан банд бўлмаган соҳа ходимларининг ставкалари ва окладлари янада оширилади. Ишлаб чиқариш тармоқларида меҳнат шароити оғир ва зарарли бўлган ходимларнинг меҳнатига ҳақ тўлашни такомиллаштиришга алоҳида эътибор берилади. Саноатнинг бир қанча тармоқларида тунги пайтдаги иш учун тўланадиган қўшимча ҳақ миқдори кўпайтирилади. Европа қисмининг шимолидаги айрим районларнинг ходимларига иш ҳаққи юзасидан имтиёзлар кенгайтирилади. Ана шу тадбирларни ҳисобга олганда умуман халқ хўжалиги бўйича ишчилар ва хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи 1977 йилда тахминан 155 сўм бўлади.

1977 йилда кенг кўламда уй-жой, мактаб, касалхона ва бошқа маданий-маиший объектлар қурилади. Жами сатҳи 112,1 миллион квадрат метрдан иборат уй-жой бинолари қурилади, 10 миллиондан ортиқ киши янги шинам квартираларга эга бўлади ва ўзининг уй-жой шароитини яхшилаб олади.

Ўнинчи беш йиллик планнинг ва 1977 йилги планнинг асосий кўрсаткичлари ва хусусиятлари ана шулардан иборат, ўртоқлар. Беш йиллик планнинг амалга оширилиши коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш йўлида янги катта қадам бўлади. Беш йиллик планнинг бажарилиши Совет Иттифоқининг халқаро мавқеини янада мустаҳкамлайди, ривожланган капиталистик мамлакатлар билан ва аввало АҚШ билан иқтисодий мусобақада янги-янги муваффақиятларга эришувимизга имкон беради. Беш йиллик планнинг бажарилиши натижасида 1980 йилда СССРнинг миллий даромади АҚШнинг 1975 йилдаги миллий даромади даражасига нисбатан шу беш йилликнинг бошланишидаги 67 процент ўрнига тахминан 85 процентга етади. Шу вақт ичида саноат маҳсулотининг ҳажми беш йиллик бошланишидаги 80 процент ўрнига 109 процентни ва қишлоқ хўжалиги маҳсулоти 85 процент ўрнига тахминан 100 процентни ташкил қилади.

Депутатлар ўртоқлар!

Сизнинг муҳокамангизга тақдим этилаётган 1976-1980 йиллардаги беш йиллик план ва 1977 йил плани тиғиз, лекин реал тўла пландир. Бу планларнинг бажарилиши планлаштиришни ва хўжалик юритиш методларини янада такомиллаштиришни, халқ хўжалигининг ҳамма бўғинларида иш сифатини оширишни талаб этади. Бу эса партия иқтисодий сиёсатининг энг асосий йўналишларидан биридир.

Партия XXV съезди қарорлари туфайли социалистик мусобақанинг кенг қанот ёйганлиги муқобил планларда ўзининг ёрқин ифодасини топди. Мамлакатимиз меҳнаткашлари барча саноат корхоналарида, қурилишларда, колхоз ва совхозларда, меҳнат унумдорлигини ҳамма чоралар билан ошириш учун, моддий ва молиявий ресурсларни тежаб-тергаш учун, маҳсулотнинг сифатини яхшилаш учун курашни авж олдирдилар. Бу эса беш йиллик план топшириқларини муваффақиятли бажаришнинг гаровидир.

КПСС XXV съездининг қарорлари, ўнинчи беш йиллик план, партия билан бутун совет халқи учун жанговар ҳаракат программасидир. Совет халқи коммунистик партиянинг доно раҳбарлиги остида бу программани бажаради ва коммунизм қурилишида янги-янги марраларни эгаллайди. **(Қарсаклар).**

ССРНИНГ 1977 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ҲАҚИДА ВА ССРНИНГ 1975 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИНИНГ ИЖРОСИ ТЎҒРИСИДА

СССР молия министри депутат В. Ф. ГАРБУЗОВ доклади

Мамлакатимиздаги бутун ижтимоий-сиёсий ва хўжалик ҳаёти, деди В. Ф. Гарбузов, КПСС XXV съезди тарихий қарорларини, партиянинг экономикани муттасил юксалтириш, халқ фаровонлигини ўстириш, тинчлик ва халқаро ҳамкорликни мустаҳкамлаш ленинча йўлини муваффақиятли амалга ошириш учун умумхалқ кураши вазиятида ўтмоқда.

Совет халқи съезд қарорларини сиёсий ва меҳнат ғайрати жўш урган вазиятда кутиб олганлиги партиянинг тутган йўли тўғрилиги ва ҳаётийлигини яққол тасдиқлайди, партия билан халқнинг монолит бирлигини, улар КПСС Марказий Комитети, КПСС Марказий Комитетининг содиқ ленинчи, замонамизнинг атоқли сиёсий арбоби, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежнев бошчилигидаги Сиёсий бюроси теварагида жипслашганлигини яна бир марта намойиш қилади.

Коммунистик партия совет кишилари ҳаётининг ҳамма жиҳатларини яхшилаш, уларнинг моддий фаровонлигини ошириш тўғрисида муттасил ғамхўрлик қилмоқда. Ишлаб чиқариш доирасида ўртача ҳақ оладиган ходимлар иш ҳақи минимумини ошириш ҳамда тариф ставкалари ва маошларни кўпайтириш поёнига етказилди. 1976 йилда мамлакатнинг бир қанча районларида ишлаб чиқаришдан ташқари соҳаларда иш ҳақи оширила бошлайди. Ижтимоий истеъмол фондларини ошириш асосида халқ маорифи ва соғлиқни сақлаш янада ривож топди, пенсиялар, нафақалар, стипендиялар тўлашга ажратиладиган давлат маблағлари кўпайтирилди. Шу йил аҳоли жон бошига реал даромадлар 3,7 процент кўтарилади.

Ишлаб чиқаришнинг ўсиши ва халқ истеъмоли моллари сотишнинг кўпайиши, аҳолининг ошган талабларини яхшироқ қондиришга имкон берди. 1976 йилда чакана товар обороти 4,1 процент кўпаяди.

Мамлакатимизда амалга оширилаётган жуда катта кўламдаги уй-жой қурилиши партия кенг социал программасининг таркибий ва ажралмас қисмидир. Шу йил 11 миллион кишининг уй-жой шароитлари яхшиланади.

Халқ хўжалик планини муваффақиятли бажариш, миллий даромадни ошириш, шунингдек резервларни қўшимча сафарбар этиш ва иқтисод қилиш режимини кучайтириш борасида кўрилган тадбирлар асосида Давлат бюджетининг ижроси таъминланади. СССРнинг 1976 йилги Давлат бюджети даромадлар бўйича 227,7 миллиард сўм ёки планга нисбатан 101,0 процент қилиб, харажатлар бўйича 224,6 миллиард сўм ёки 99,7 процент қилиб бажарилади. харажатларга нисбатан даромадлар 3,1 миллиард сўм ошиқ бўлади.

Ўтган давр ичида халқ хўжалиги тараққиётининг натижалари 1976 йилги план топшириқлари асосий кўрсаткичлар бўйича тўла ва ошириб бажарилишига ишонч ҳосил қилади. Планларнинг бажарилиши 1977 йил — ўнинчи беш йилликнинг иккинчи йилида янги-янги муваффақиятларга эришиш учун мустаҳкам замин бўлиб хизмат қилади.

СССРнинг 1977 йилги Давлат бюджети КПСС XXV съезди қўйган вазифаларга, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев ҳозирги ижтимоий тараққиёт, коммунистик бунёдкорлик назарияси ва практикасининг, халқаро муносабатларнинг энг муҳим проблемалари юзасидан айтган принципиал кўрсатмаларига асосланиб ишлаб чиқилди, деб давом қилди В. Ф. Гарбузов. Планда ва бюджетда ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга, халқ хўжалигининг ҳамма бўғинларида иш сифатини яхшилашга алоҳида эътибор берилди.

26 октябрда ўз ишини тугатган КПСС Марказий Комитетининг Пленуми 1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантириш беш йиллик плани, 1977 йилги халқ хўжалик плани ва бюджети лойиҳаларини асосан маъқуллади.

Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг Пленумида сўзлаган нутқида ўтган давр ичида совет халқи бунёдкорлик ишларининг якунлари чуқур ва ёрқин таҳлил қилиб берилди, ҳозирги босқичда мамлакат иқтисодий тараққиётининг туб проблемалари юзасидан муҳим якунлар ва хулосалар чиқарилди ҳамда партия билан халқнинг КПСС XXV съезди қарорларини амалга ошириш, ўнинчи беш йилликни 1977 йилги план ва бюджетни муваффақиятли бажариш юзасидан кенгайтирилган амалий иш программаси ўртага қўйилди.

СССРнинг 1977 йилги Давлат бюджети халқ хўжалик плани топшириқларига мувофиқ тузилди ва экономика билан маданиятнинг бундан буёнги тараққиётини, халқ фаровонлигининг оширилишини, мамлакат мудофаа қобилияти мустаҳкамланишини зарур ресурслар билан таъминлайди.

СССР Давлат бюджетининг лойиҳаси даромадлар бўйича 238,8 миллиард сўм, харажатлар бўйича 238,6 миллиард сўм, даромадлар харажатлардан 200 миллион сўм ошадиган қилиб тузилган.

Корхоналар ва хўжалик ташкилотларининг 1977 йилдаги фойдаси 114,7 миллиард сўм бўлиши ёки шу йилгидан 8,2 процент кўп бўлиши кўзда тутилади. Фойдадан ишлаб чиқаришни техникавий жиҳатдан такомиллаштириш, иқтисодий рағбатлантириш ва пландаги бошқа харажатлар учун корхоналар ихтиёрида 43,7 миллиард сўм қолдирилади.

Товар ишлаб чиқариш, уларнинг хилини кўпайтириш ва сифатини яхшилаш юзасидан халқ хўжалик плани топшириқларига мувофиқ оборот солиғи 4,1 процент кўпайтирилади. Колхозлардан олинадиган даромад солиғи 0,7 миллиард сўм бўлиши мўлжалланади.

Аҳолидан олинадиган давлат солиқлари халқ хўжалик планида мўлжалланган иш ҳақи фонди ва мавжуд солиқ ставкаларига асосланиб ҳисоблаб чиқилган бўлиб, уларнинг жами 20,9 миллиард сўмни — бюджет даромадларининг 8,7 процентини ташкил қилади.

Коммунистик партия КПСС XXV съезди халқ фаровонлигини юксалтириш юзасидан белгилаб берган кенг программасини изчиллик билан амалга ошириб бормоқда. 1977 йилда совет кишилари турмуш даражасини ошириш тадбирларига 6,8 миллиард сўм сарфланади.

Янги беш йиллик социал программасини амалга оширишда ижтимоий истеъмол фондларининг роли муҳимдир. 1977 йилда бундай фондлар жами 99 миллиард сўмни ташкил қилади ёки шу йилдагидан 4,8 процент кўп бўлади. Бу маблағлар соғлиқни сақлаш, маданият ва маорифни, пенсия таъминоти системасини бундан буён ҳам ривожлантириб боришга имкон беради. Умумий саҳни 112 миллион квадрат метрдан ошадиган уй-жойлар қуришга 16,8 миллиард сўм ажратилади.

Халқ хўжалигига сарфлаш учун бюджетдан корхоналарнинг ўз маблағлари ва кредит ҳисобига келаси йили 251 миллиард сўм, яъни 1976 йилга нисбатан 4,4 процент ошиқча маблағ сарфланади. Саноат корхоналарини реконструкция қилиш ва янгиларини қуриш, замонавий индустриал негизда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ривожлантириш, транспорт, алоқа ва халқ хўжалигининг бошқа соҳаларини техникавий жиҳатдан қайтадан қуроллантириш катта кўламда амалга оширилади.

1977 йилда фан-техника тараққиёти суръатларини жадаллаштириш, илм-фан ютуқларини ишлаб чиқаришга кенг кўламда жорий этиш борасида муҳим тадбирлар ўтказилиши кўзда тутилади. 1977 йилда илмий тадқиқотларга 18,2 миллиард сўм ажратилади.

Саноат ва транспорт харажатлари бўлимида 1977 йилги планда саноат ишлаб чиқариши барқарор ўсиб бориши кўзда тутилади. Саноат харажатларига бюджет, корхона ва кредит маблағлари ҳисобидан 128,9 миллиард сўм ажратилади.

Маблағларнинг асосий қисми — 108 миллиард сўмдан ошиғи социалистик экономиканинг пойдевори бўлмиш оғир индустрияга сарфланади. Енгил саноат, озиқ-овқат саноати ва маҳаллий саноатни ривожлантиришга, шунингдек аҳолига маиший хизмат кўрсатишга 20,8 миллиард сўм маблағ ажратилади.

1977 йилда партиянинг ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, саноат ишининг сифат кўрсаткичларини яхшилаш йўли изчиллик билан амалга ошириб борилади. Асосий ишлаб чиқариш фондларидан янада яхшироқ фойдаланишнинг саноат ишлаб чиқариш самарадорлигини юксалтиришда муҳим аҳамияти бор. 1977 йилда саноат асосий фондлари тахминан 25 миллиард сўм кўпайиши керак, асосий фондлар умумий ҳажми 400 миллиард сўм ошиб кетади. Социалистик Ватанимизнинг ана шу катта бойлигидан Коммунистик партия мумкин қадар самарали фойдаланишни талаб этади.

Партиянинг XXV съездида моддий ресурсларни тежаб-тергаб, улардан рационал фойдаланиш, уларни сарфлашда қаттиқ тежамкорлик режимига амал қилишга катта эътибор берилди. 1977 йилда моддий сарфларни тежаш, маҳсулотга кетадиган материаллар миқдорини камайтириш ҳамда хомашё сарфлашнинг прогрессив нормаларини жорий этиш, тежамли материал турларини янада кенгроқ кўламда қўллаш ҳисобининг ўзидан 1,5 миллиард сўм чамаси маблағ сафарбар этиш кўзда тутилган.

В. Ф. Гарбузов қишлоқ хўжалигини пул билан таъминлаш тўғрисида гапириб, қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда эришилган муҳим ўзгаришлар партиянинг кейинги йиллардаги фаолиятининг энг катта иқтисодий ва сиёсий якунларидан биридир, деб таъкидлади. КПСС XXV съезди қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши баркамол ўсишини таъминлаш, деҳқончилик ва чорвачилик самарадорлигини бутун чоралар билан ошириш вазифасини қўйди.

КПСС Марказий Комитетининг хўжаликлараро кооперация ва агросаноат интеграцияси базасида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ихтисослаштириш ва концентрациялашни янада ривожлантириш тўғрисидаги қарори қишлоқ хўжалиги учун жуда муҳим сиёсий ва социал-иқтисодий аҳамиятга эга.

1977 йилда социалистик қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга бюджетдан, совхозлар ва бошқа давлат қишлоқ хўжалик корхоналарининг маблағларидан, шунингдек кредитдан 40,9 миллиард сўм ёки шу йилгидан 5,7 процент кўп пул сарфланади. 1977 йилда қишлоқ хўжалигига давлат капитал харажатларининг умумий миқдори 21,9 миллиард сўмга боради. Бундан ташқари колхозлар ўз маблағлари ва СССР давлат банкининг кредитлари ҳисобидан капитал қурилишга 10,5 миллиард сўм сарфлайдилар.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини барқарор ўстириш учун ерларни мелиорациялашнинг муҳим аҳамияти бор. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети яқинда қабул қилинган қарорда ўнинчи беш йилликда ерларни кенг кўламда мелиорациялаш лозимлигини белгиладилар, суғориладиган ерлар ва захи қочирилган ерлардан юксак самарали фойдаланиш, ана шу ерларда қишлоқ хўжалиги экинлари ҳосилдорлигини ҳамма чоралар билан ошириш вазифасини қўйдилар.

Қишлоқ хўжалигини зарур моддий-техника воситалари билан ўз вақтида ва юксак самарали таъминлаш қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш экономикасида тобора муҳим роль ўйнамоқда.

Мамлакатимизда социал-иқтисодий ривожланиш планларини амалга оширишда капитал қурилиш жуда катта роль ўйнайди, дейилади докладнинг қурилишни маблағлар билан таъминлаш тўғрисидаги навбатдаги бўлимида.

1977 йилда ишлаб турган корхоналарни техника билан қайта қуроллантириш, кенгайтириш ва реконструкция қилишга сарфланадиган харажатлар ҳиссаси кўпайтирилади. Бу харажатлар ишлаб чиқариш объектлари қурилишига ажратиладиган давлат капитал маблағлари ҳажмининг 53,4 процентини ташкил қилади.

Докладнинг савдо-сотиқ ва маиший хизматни пул билан таъминлаш тўғрисидаги бўлимида айтиладики, 1977 йилда чакана товар обороти ҳажми 4,8 процент кўпаяди ва 228 миллиард сўмни ташкил қилади. Маиший хизмат кўрсатиш 7,3 процент кўпаяди ва 6,3 миллиард сўмга етади.

Давлат савдосини пул билан таъминлашга 3,8 миллиард сўм ажратиш ёки шу йилгидан 6,8 процент кўп пул сарфлаш кўзда тутилади. Кооператив савдо ташкилотлари савдо-сотиқ, тайёрлаш ва бошқа соҳаларни ривожлантиришга 1,1 миллиард сўм сарфлайдилар.

Ўнинчи беш йиллик планида совет кишилари фаровонлигини, уларнинг умумий таълим ва маданий-техникавий савиясини янада юксалтириш, аҳолига медицина хизмати кўрсатишни яхшилаш, социал таъминотни ривожлантириш мўлжалланган. 1977 йилда социал-маданий тадбирларга давлат бюджет харажатлари 3,2 миллиард сўм кўпаяди ва 83,7 миллиард сўмга етади.

Бундан ташқари давлат корхоналари ва ташкилотлари, колхозлар ва матлубот кооперацияси социал-маданий муассасалар харажатларига ва шундай муассасаларни қуришга ўз маблағларидан 21 миллиард сўм сарфлайдилар.

Келгуси йил бюджетида умумий таълим мактабларини пул билан таъминлашга ва уларни қуришга 8,9 миллиард сўм ажратиш кўзда тутилган. 1977 йилда давлат жами 1,2 миллион ўринли мактаблар қуриб беради.

КПСС XXV съездининг қарорларига кўра, ижтимоий ишлаб чиқаришни ўстириш ва фан-техника тараққиётини жадаллаштириш ҳунар-техника билим юртларида юқори малакали ишчилар тайёрлаш ҳамда ўрта махсус ва олий ўқув юртларида мутахассис кадрлар тайёрлаш кўпайтирилишини тақозо қилади. 1977 йилда мана шу мақсадларга сарфланадиган харажатлар 7,2 миллиард сўмни ташкил этади.

Мактабгача болалар тарбияси янада ривож топади. Бу эса мамлакатнинг ишлаб чиқариш, ижтимоий-сиёсий ва маданий ҳаётида хотин-қизлар янада кенгроқ кўламда қатнашувига кўмаклашади. Давлатнинг мактабгача тарбия муассасаларига сарфлайдиган харажатлари 4 миллиард сўмдан ортиқ бўлиши кўзда тутилган.

1977 йилда касалхоналардаги ўринлар сони 3,1 миллиондан ошади. Бюджетда соғлиқни сақлаш ишларини ривожлантиришга зарур молиявий ресурслар ажратилади.

1977 йилда давлатнинг социал страхование ва социал таъминотни янада ривожлантириш ва такомиллаштиришга сарфлайдиган харажатлари 37,1 миллиард сўмга етади, яъни шу йилги харажатлардан 5,9 процент ошади. Шу билан бирга ишчилар, хизматчилар ва колхозчиларга пенсиялар тўлашга 27,9 миллиард сўм ёки 1,8 миллиард сўм кўп пул сарфланади.

Давлат социал страхованиесининг ВЦСПС ва касаба союзлар томонидан жойларда тузилиб, улар ижро этадиган бюджети 6,7 процент кўпайиб, 29,8 миллиард сўмни ташкил этади. Ажратиладиган маблағлар 1977 йилда касаба союзларининг 10 миллион ишчи ва хизматчиларни бепул ва имтиёзли йўлланмалар билан санаторийлар, дам олиш уйлари ва туристик базаларда даволаниш ва ҳордиқ чиқариш учун юборишига, 10,4 миллион болани пионер лагерларига юборишига имкон беради.

Партия XXV съездининг қарорларида, съезд ишлаб чиққан тинчлик ва халқаро ҳамкорлик учун бундан буёнги кураш программасида, қуролланиш пойгасини жиловлашга ва қуролсизланишга қаратилган конкрет таклифларда ленинча тинчлик идеялари янги бир куч билан акс эттирилган.

Совет Иттифоқи халқаро муносабатлар нормал ривожланиб боришига тўсқинлик қилаётган империализм агрессив кучларининг кирдикорларини эътибордан четда қолдира олмайди ва шундай шароитларда ўз мудофаасини такомиллаштиришга мажбур. СССРнинг 1977 йилги Давлат бюджетида мудофаа харажатлари 17,2 миллиард сўм миқдорида бўлиши ёки бутун бюджетнинг 7,2 процентини ташкил этиши кўзда тутилган.

Кейинги йилларда КПСС Марказий Комитетининг кўрсатмаларига мувофиқ халқ хўжалигини бошқаришнинг ташкилий структурасини яхшилашда бир қанча йирик тадбирлар ўтказилди. Концентрациялаш ва ихтисослаш асосида ишлаб чиқаришга раҳбарлик системаси такомиллаштириб борилмоқда. Саноат тармоқларини бошқариш бош схемалари тасдиқланди ва амалга оширилмоқда, 2,8 мингта ишлаб чиқариш бирлашмаси ва илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси тузилди, автоматлаштирилган бошқариш системалари кенг кўламда қўлланмоқда. Шуларнинг ҳаммаси аппарат структурасини яхшилаш ва уни маблағ билан таъминлаш харажатларини камайтиришга ёрдам бермоқда.

Бироқ, бошқариш аппаратида ҳали ортиқча ўринлар оз эмас, бир қанча министрликларда тармоқларни бошқаришни қайтадан тузишда сусткашлик қилинмоқда, штат смета интизомини бузиш ҳоллари юз бермоқда. 1977 йилги бюджетда министрликлар, бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларда бошқариш харажатларини 0,8 миллиард сўм қисқартириш кўзда тутилган.

Докладнинг иттифоқдош республикалар Давлат бюджетлари ҳақидаги бўлимида уларнинг 1977 йилги Давлат бюджетлари умумий ҳажми 105,5 миллиард сўм қилиб ёки шу йилгидан 5,9 процент кўп белгиланганлиги хабар қилинади.

Иттифоқдош республикаларнинг давлат бюджетлари қуйидаги миқдорда бўлиши кўзда тутилган:

	(млн. сўм)
РСФСР	57.900
Украина ССР	17.939
Белоруссия ССР	4.573
Ўзбекистон ССР	4.465
Қозоғистон ССР	7.056
Грузия ССР	1.828
Озарбайжон ССР	1.725
Литва ССР	2.071
Молдавия ССР	1.342
Латвия ССР	1.371
Қирғизистон ССР	1.201
Тожикистон ССР	1.077
Арманистон ССР	1.198
Туркманистон ССР	845
Эстония ССР	883

Пировардида В. Ф. Гарбузов бундай деди: КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети келгуси 1977 йилнинг план топшириқларини минимал деб ҳисоблайдилар ва министрликлар, идоралардан ҳамда иттифоқдош республикалар Министрлар Советларидан бутун ташкилий ва сиёсий ишларни халқ хўжалигидаги мавжуд катта-катта резервларни сафарбар этишга, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини оширишга, иқтисодий тараққиёт суръатларини жадаллаштиришга қаратишларини талаб қиладилар. **(Қарсаклар).**

(ТАСС).

(Доклад қисқартириб берилмоқда).

ЎРТОҚ Д. А. КУНАЕВГА МУКОФОТ ТОПШИРИЛДИ

(Боши биринчи бетда).

КПСС Марказий Комитетининг куни кеча тамом бўлган Пленуми мамлакат ҳаётининг бошқа энг муҳим масалалари қатори қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши истиқболларига ҳам жуда катта аҳамият берди. Кеча Леонид Ильич Брежнев Пленумни ёпиш пайтида бу йил дон тайёрлаш 1973 йилги рекорд кўрсаткичлардан ўзиб кетганлигини айтди. Бу хушхабар зўр қувонч бахш этди, ҳар биримизни бениҳоя тўлқинлантирди.

Бу—чиндан ҳам буюк ғалабадир. Аввало, 1976 йилги ҳосил учун бўлган жангнинг ҳақиқий қаҳрамонлари — миллион-миллион совет кишиларининг фидокорона меҳнати туфайли, партиянинг қишлоқ хўжалигини юксалтириш, унинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш соҳасида кўп йиллардан бери собитқадамлик билан сарфлаб келаётган куч-ғайрати туфайли шу ғалабага эришилди. Яна бу ғалаба—ленинчи партиямиз аграр сиёсати ҳаётий кучининг яққол далилидир, албатта.

Умумхалқ ғалабасига Қозоғистон меҳнатчилари салмоқли ҳисса қўшдилар. Очиғини айтганда, анча оғир келган бу йилда республика хўжаликлари бир миллиард 186 миллион пуд донни қисқа муддатларда йиғиштириб олиб, давлат омборларига ғамлаб қўйдилар. Бунча миқдордаги ғалла Қозоғистон учун ҳам рекорддир.

Мўл ғалла ҳосили учун курашда Қозоғистонга Россия Федерацияси, Украина, Белоруссия, Молдавия, бошқа республикаларнинг минглаб вакиллари қардошлик ёрдами бердилар. Партиямиз Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг Олмаотадаги партия-хўжалик активи кенгашида, ҳосил учун олиб борилаётган буюк жангнинг долзарб пайтида сўзлаган нутқи барча дала меҳнатчиларига жуда катта сафарбар қилувчилик таъсирини ўтказди.

Леонид Ильич Марказий Комитет Пленумида сўзлаган нутқида республика активи йиғилишида қабул қилинган катта мажбуриятни шараф билан тўла ва ошириб бажарган Қозоғистон қишлоқ хўжалиги ходимларининг фидокорона меҳнатига юқори баҳо берди.

Ўтган беш йилликда икки марта — 1972 ва 1973 йилларда республика бир миллиардлик маррага чиққан эди. «Қозоғистон миллиарди», деган тушунча реалликка айланиб, одат тусига кирмоқда, халқ онгига сингиб қолмоқда.

Биз Қозоғистон меҳнатчиларининг ажойиб муваффақиятларида Қозоғистон партия ташкилоти, унинг Марказий Комитети олиб бораётган кўп қиррали ташкилотчилик ва сиёсий ишнинг самарали бунёдкор якунини кўриб турибмиз. Динмуҳаммад Аҳмедович, бунда Сизнинг ҳам катта хизматингиз борлиги шубҳасиз.

Азиз Динмуҳаммад Аҳмедович, Сизга чин кўнгилдан сиҳат-саломатлик, битмас-туганмас куч-ғайрат ва бардамлик, муштарак ишимиз — коммунизм тантанаси йўлида янгидан-янги катта муваффақиятлар тилаймиз!

Ўртоқ Д. А. Кунаев жавоб нутқи сўзлади.

Д. А. КУНАЕВ НУТҚИ

Азиз Леонид Ильич!

Азиз Николай Викторович!

Азиз ўртоқлар!

Камтарин меҳнатимга берилган юксак баҳо учун Марказий Комитет Сиёсий бюросига, СССР Олий Совети Президиумига, Совет ҳукуматига чуқур миннатдорчилигимни изҳор этишга рухсат бергайсиз. Бу юксак баҳо мен сафида турганимга яқинда қирқ йил бўладиган жонажон партиямга тааллуқли деб биламан. Мен бу юксак баҳони Коммунистик партиямизнинг хоҳиш-иродасини бажара бориб, КПСС-нинг тарихий XXV съезди қарорлари муваффақиятли бажарилиши учун ўзига боғлиқ ҳамма ишларни қилаётган кўп миллатли Совет Қозоғистони меҳнаткашларига тааллуқли деб биламан.

Азиз Леонид Ильич, бугун Ватаннинг бу юксак мукофотини олаётиб партия бўз ерларни ўзлаштиришга киришган қаҳрамонона эпопея бошланган кунга яқин орада 23 йил тўлишини алоҳида айтиб ўтишни хоҳлардим. Ўша тарихий кунлардан бери партиямиз ва Совет давлатининг атоқли арбоби Леонид Ильич Брежнев раҳбарлигида бевосита ишлаб келяпман. Бу менинг учун юксак шараф ва катта масъулиятдир. Бутун совет халқининг ҳамма муваффақиятлари, ютуқлари сингари Қозоғистонда экономикани қудратли ривожлантириш, фан ва маданиятни ривожлантириш борасида нимаики ишлар қилинган бўлса, Леонид Ильич, Сизнинг номингиз билан боғлангандир. Ватаннинг юксак мукофотини олаётиб, шуни алоҳида таъкидлаб ўтишни истардим.

Азиз Леонид Ильич, азиз Сиёсий бюро аъзолари, партиянинг топшириқларини виждонан бажариш, улуғ совет халқига виждонан хизмат қилиш учун ўзимга боғлиқ ҳамма ишни қиламан, деб сизларни ишонтираман.

Сизларга кўпдан-кўп раҳмат!

* * *

Коммунистик партия ва Совет давлатининг раҳбарлари ўртоқ Д. А. Кунаевни Ватаннинг юксак мукофоти билан самимий табрикладилар. Улар Д. А. Кунаевга сиҳат-саломатлик, мамлакатимизда коммунистик жамият қуриш йўлида бундан буён ҳам самарали ишлашни тиладилар.

(ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ МАЖЛИСИ

(Боши биринчи бетда).

Мажлисда КПСС Марказий Комитетининг Октябрь Пленуми қабул қилган қарорлар ва КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқи муҳим аҳамиятга эга эканлиги таъкидлаб ўтилди. Шу нутқда мамлакат олдида яқин келажакда турган вазифалар кўрсатиб ўтилди, КПСС XXV съездининг улуғвор режаларини, ўнинчи беш йиллик планларини амалга ошириш йўлида партия билан халқнинг куч-ғайрати сафарбар қилинадиган асосий йўналишлар белгиланди.

Халқ маорифи фан ва маданият комиссиялари ҳамда қонун лойиҳаларини тайёрловчи комиссияларнинг СССР Маданият министрлиги ҳамда Юстиция министрлиги иштирокида «Тарих ва маданият ёдгорликларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисида» жамоатчилик муҳокамасига қўйиш учун матбуотда эълон қилинган СССР қонуни лойиҳаси хусусидаги мулоҳазалар ва таклифларни қараб чиққанлиги тўғрисидаги, шунингдек комиссиялар шу қонун лойиҳаси юзасидан хулосаларни тайёрлаганлиги ҳақидаги ахбороти тингланди.

КПСС XXV съезди қарорларига мувофиқ меҳнаткашлар депутатлари ўлка, область ва округ Советларининг компетенцияларини белгилаб берувчи қонун актлари лойиҳаларини тайёрлаш тўғрисидаги масала қараб чиқилди. Мана шу актларни ишлаб чиқиш учун СССР Олий Совети Президиуми билан СССР Министрлар Советининг комиссиясини тузиш тўғрисида қарор қабул қилинди. Комиссия состави умумиттифоқ ва республика давлат органларининг, область, ўлка, партия ва совет ташкилотларининг раҳбарларидан, фан намояндаларидан иборат бўлади.

Президиум Иттифоқ Советида ва Миллатлар Советида аёлларнинг меҳнати ва турмуши, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш масалалари билан шуғулланувчи доимий комиссияларни тузиш тўғрисидаги таклифни палаталар муҳокамасига қўйишни мақбул деб топди. Янги комиссияларнинг тузилиши аёлларнинг меҳнат шароити, турмуш ва дам олиш шароитини, оналик ва болаликни муҳофаза қилишни янада яхшилаш билан боғлиқ қонунларни, план-бюджет масалалари ва бошқа масалаларни ишлаб чиқишга эътиборни кучайтириш имконини беради, СССРда хотин-қизларнинг ҳуқуқий аҳволини белгиловчи қонунларга қандай риоя қилинаётганлиги устидан назоратни кучайтиришга кўмаклашади.

Президиум, шунингдек меҳнаткашларни кўп йиллик ҳалол меҳнати учун «Меҳнат ветерани» медали билан мукофотлаш практикаси тўғрисидаги масалани муҳокама қилди. Бу ҳақда тегишли қарор қабул қилинди.

Мамлакатнинг давлат ҳаётига доир бошқа масалалар ҳам қараб чиқилди.

(ТАСС).

„ОҚ ОЛТИН" ХИРМОНИГА

Республикамиз областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 27 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Умумий планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — шу жумладан машинада, тўртинчи устун — мавсум бошидан буён тайёрланган пахта; бешинчи устун—шу жумладан машинада.

ТОШКЕНТ	0,38	0,30	104,63	117,10
Сурхондарё	0,74	0,64	95,80	106,46
Андижон	0,56	0,71	95,14	101,47
Жиззах	0,68	0,36	92,65	94,80
Қашқадарё	0,80	1,08	90,45	88,64
Наманган	0,60	1,05	86,72	98,89
Сирдарё	0,71	0,41	85,98	100,02
Самарқанд	1,40	1,82	85,33	84,49
Фарғона	0,63	1,29	84,77	66,57
ҚҚАССР	1,20	1,50	84,30	76,31
Бухоро	0,68	0,68	83,82	78,83
Хоразм	0,99	1,40	70,96	63,91
Республика бўйича:	0,78	0,94	88,35	90,33
Шу жумладан ингичка толали пахта				
Сурхондарё	1,00	—	77,25	—
Қашқадарё	1,11	—	69,90	—
Наманган	0,49	—	69,20	—
Бухоро	0,59	—	49,41	—
Республика бўйича:	1,00	—	73,32	—

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети доимий комиссиялари республика Олий Советининг III сессиясига тайёргарлик кўрмоқдалар. Ўн бешта тайёргарлик комиссияси Ўзбекистон ССР Министрлар Совети тақдим этган беш йиллик план, шунингдек республика халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1977 йилги плани ва бюджети лойиҳаларини бир неча кун давомида атрофлича ўрганиб чиқди. Кичик комиссияларда депутатлар билан бир қаторда халқ хўжалиги мутахассислари, министрликлар ва идораларнинг вакиллари, илмий ходимлари ҳам ишладилар.

Тайёргарлик комиссияларининг мажлисларида 1976 йилнинг ўтган даври мобайнида молия-хўжалик фаолиятининг асосий якунлари тўғрисида министрликлар ва идоралар раҳбарларининг докладлари тингланди, ўнинчи беш йилликда халқ хўжалиги ва маданий қурилишнинг турли тармоқларини ривожлантириш истиқболлари ҳар тарафлама муҳокама қилинди.

Саноат бўйича тайёргарлик комиссияларининг мажлисларида республика саноат корхоналари коллективлари КПСС XXV съезди ва Ўзбекистон Компартияси XIX съезди қарорларини муваффақиятли амалга ошириш учун социалистик мусобақага қўшилиб, маҳсулотни реализация қилиш ҳажми юзасидан шу йилнинг тўққиз ойи топшириғини муддатидан илгари бажарганликлари уқтириб ўтилди.

Қурилиш ва бинокорлик материаллари саноати бўйича тайёргарлик комиссиясининг мажлисларида давлат маблағларидан яхшироқ фойдаланиш, қурилиш-монтаж ишларининг муддати ва қийматини қисқартириш, тугалланмаган қурилишлар ҳажмини камайтириш, қурилиш майдонларида меҳнатни ташкил этишнинг илғор усулларини жорий этиш юзасидан конкрет тавсиялар берилди.

Транспорт, йўл хўжалиги ва алоқа, коммунал хўжалик ва маиший хизмат, савдо ҳамда умумий овқатланиш бўйича доимий комиссиялар кўпгина масалаларни қараб чиқдилар.

Қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги бўйича кичик комиссиялар ўнинчи беш йиллик биринчи йили топшириқларини бажариш соҳасида республика колхоз ва совхозлари меҳнаткашларининг, сув хўжалиги органларининг катта муваффақиятларга эришганликларини қайд қилиб, қатор проблемаларга алоҳида эътибор бердилар.

Соғлиқни сақлаш ва социал таъминот кичик комиссиясининг мажлисларида ўнинчи беш йилликда соғлиқни сақлаш системасининг ривожланиши тўғрисида ахборот берилди.

Фан ва маданият ҳамда халқ маорифи бўйича тайёргарлик комиссиялари халқ хўжалик плани ва бюджет лойиҳалари юзасидан ўз мулоҳазаларини тақдим этдилар.

Халқ хўжалигини ривожлантириш давлат планининг асосий кўрсаткичлари бўйича тайёргарлик комиссияси республикада материал-техника таъминотининг аҳволи тўғрисида Ўзбекистон ССР Госплани ва Госснабининг докладларини муҳокама қилди.

Ўзбекистон ССР Давлат бюджети асосий кўрсаткичлари бўйича кичик комиссия бошқарув аппаратини таъминлаб туриш учун қилинадиган харажатларни қисқартириш тўғрисидаги, шунингдек маориф органларини таъминлаб туриш учун бюджетдан ажратилган маблағлардан фойдаланишнинг тўғрилиги ҳақидаги ҳукумат қарорлари қандай бажарилаётганлигини текшириб чиқди.

Тайёргарлик комиссиялари 1977 йилги халқ хўжалик планлари ва давлат бюджети лойиҳалари ҳамда 1975 йилги бюджетнинг ижроси тўғрисидаги ҳисобот юзасидан хулосаларни ишлаб чиқдилар.

(ЎзТАГ).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Р. 20267. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64633. В. — 253.